

Hafnarfjörður
Grunnskólar Hafnarfjarðar
Skólanámskrá

5. bekkjarnámskrá

skólanámskrá Hvaleyrarskóla

Skólaárið 2020-2021

Skólanámskrá Hvaleyrarskóla

Útgefin 2020

Skólanámskrá er útgefin á rafrænu formi (pdf), send foreldrum nemenda í tölvupósti og birt á heimasíðu skóla

© Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar

Útgáfustaður: Hafnarfjörður

Ábyrgð: Kristinn Guðlaugsson skólastjóri

Útgefandi: Hvaleyrarskóli
Akurholti I
220 Hafnarfjörður

netfang: hvaleyrarskoli@hvaleyrarskoli.is

veffang: <http://www.hvaleyrarskoli.is>

FORMÁLI

Skólanámskrá hvers grunnskóla er gefin út í samræmi við lög um grunnskóla, nú frá árinu 2008 og ákvæði í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta frá árinu 2011 og greinahluta frá árinu 2013. Sú skólanámskrá sem hér birtist er að auki samhæfð fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar. Í því felst að skólanámskráin hefur sömu uppbyggingu í öllum grunnskólum hvað efnisyfirlit (röðun), form (umbrot) og snið (efnisþættir) varðar en inntakið sjálft er ákvörðun hvers skóla – í samræmi við aðalnámskrá. Tilgangur þessa er bæði að auka fagmennsku í útgáfu skólanámskrár og að auðvelda yfirsýn skólanámskráa einstakra skóla innan Hafnarfjarðar, t.d. að koma í veg fyrir að efni vanti í þær og auðveldara sé að bera þær saman. Þrátt fyrir sameiginlegt form og efnisyfirlit er meginatriði skólanámskrárinnar sérstaða skólans sem kynnir þar áherslur sínar um nám og kennslu nemenda í samræmi við þá ábyrgð sem hann hefur samkvæmt lögum og reglugerðum.

Þótt skólanámskrá hvers skóla eigi að birta „sérstöðu“ hans er slíkt þó ekki einhlýtt. Þar sem aðalnámskrá grunnskóla birtir sameiginlega sýn um skólastarf á Íslandi þarf skólanámskrá hvers skóla einnig að endurspeglar slíkt. Í ákveðnum tilvikum getur skólakerfið í Hafnarfirði sameinast um ákveðna samhæfingu í inntaki skólastarfsins í öllum skólum. En í flestum tilvikum er það hvers skóla að skilgreina eigin útfærslu á skólastarfinu, innan ramma aðalnámskrár, sem marki sérstöðu skólans og hans sérstöku aðstæður.

Skólanámskrá samanstendur af tíu bekkjarnámskrám í heildstæðum grunnskóla. Þetta plagg er ein bekkjarnámskrá og skiptist í inngang (saga skóla) og þrjá meginhluta auk viðauka. I. hluti kynnir menntastefnu skólans sem hefur að geyma þær helstu atriði sem skólinn leggur áherslu á í framkvæmd skólastarfsins II. hluti kynnir skipulag og sameiginlega þætti í starfsemi viðkomandi bekkis/árgangs. III. hluti er kynning á námssviðum og námsgreinum sem eru hluti náms og kennslu í viðkomandi bekk. Viðauki er loks með upplýsingar og viðmið um gerð skólanámskrárinnar og kynnir uppbyggingu hennar. Viðaukinn er sameiginlegur fyrir alla grunnskóla bæjarins.

Hlutverk skólanámskrár er að veita upplýsingar um áætlaða framkvæmd skólastarfs í grunnskólanum með áherslu á það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram í viðkomandi árgangi (þetta plagg sem ein bekkjarnámskrá). Hún er þannig leiðarvísir um skólastarfið og gefur til kynna að hverju er stefnt í skólastarfinu, þ.e. að hvaða hæfni er stefnt að nemandi nái á hverju námssviði, og fer fram í einstökum námsgreinum. Framkvæmdin sjálf, þ.e. hið daglega skólastarf, er þannig stöðug viðleitni til að ná ætlaðri stefnu þar sem ábyrgðin á framkvæmdinni er sameiginleg hjá skólayfirvöldum, starfsfólki skóla, foreldrum og nemendum með vissri verkaskiptingu og mismunandi ábyrgð í skólastarfinu. Til að framkvæmdin verði í samræmi við stefnuna þurfi allir aðilar að taka ábyrgð sína alvarlega.

Samhliða skólanámskrá er gefin út starfsáætlun skóla sem þarf að lesast samhliða skólanámskránni til að hún skiljist til fullnustu og fái fullt samhengi. Munur skólanámskrár og starfsáætlunar er ákvarðaður í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta, (2011, bls. 64-65). Hafnarfjörður er með eigin áherslur um samspil skólanámskrár og starfsáætlunar.

Þessi formáli er sameiginlegur fyrir allar skólanámskrár, þ.e. námskrár allra bekkja, allra grunnskóla í Hafnarfirði sem starfræktir eru af bæjaryfirvöldum.

Efnisyfirlit

INNGANGUR	6
Saga skóla og starfsemi frá upphafi	7
I. Menntastefna Hvaleyrarskóla	8
Grunnþættir menntunar.....	10
II. Skólastarf 5. bekkjar	14
II.1. Samantekt kennslu í 5. bekk.....	15
II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 5. bekk.....	16
II.3. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf.....	18
II.4. Námsmat og vitnisburðarkerfi.....	18
III. Námsvið og námsgreinar	19
I. Íslenska	20
a. Viðmið um námshæfni í íslensku.....	20
I.1. Talað mál, hlustun og áhorf.....	22
I.2. Lestur og bókmenntir.....	23
I.3. Ritun.....	24
I.4. Málfræði.....	25
2. Erlend tungumál	26
2.1. Enska.....	31
3. List- og verkgreinar	33
Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum.....	33
A. Listgreinar.....	35
3.1. Sviðslistir – dans og leiklist.....	35
3.2. Sjónlistir - myndmennt.....	36
3.3. Tónmennt.....	37
B. Verkgreinar.....	38
3.4. Heimilisfræði.....	38
3.5. Hönnun og smíði.....	39
3.6. Textílmennt.....	40
4. Náttúrugreinar	41
a. Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum.....	41
4.0. Náttúrufræði.....	43
5. Samfélagsgreinar	45
a. Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum.....	45
5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði.....	47
5.2. Jafnrétti og lífsleikni.....	48
5.3. Landafræði, saga, og sam-/þjóðfélagsfræði.....	49
6. Skólaípróttir	50
a. Viðmið um námshæfni í skólaípróttum.....	50
6.1. Íþróttir.....	52
6.2. Sund.....	53

7. Stærðfræði.....	56
a. Viðmið um námshæfni í stærðfræði.....	56
7.0. Stærðfræði.....	59
8. Upplýsinga- og tæknimennt.....	60
a. Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt.....	60
8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni.....	61
Kynning skólanámskrár og viðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar	62
Viðauki A: Skólanámskrá og viðmið.....	63
Viðauki B: Viðmiðunarstundaskrá og viðmið.....	65
Viðauki C: Menntastefna skóla og viðmið.....	68
Viðauki D: Grunnþættir menntunar og viðmið.....	69
Viðauki E: Námssvið, námsgreinar og viðmið.....	72
Viðauki F: Hæfni (lykilhæfni og námshæfni) og viðmið.....	75
Viðauki G: Námsmat, námsmatskvarðar og viðmið.....	77

INNGANGUR

Hér gefur að líta skólanámskrá Hvaleyrarskóla sem nú kemur út í lítt breyttri mynd. Gott er að líta á skólanámskrána sem tæki til mótunar á skólastarfi en hún er um leið samningur um ákveðið lærdómssamfélag. Þess má geta að lærdómssamfélag er samfélag þar sem allir þeir sem koma að samfélaginu s.s. nemendur, kennarar, foreldrar, annað starfsfólk, félagsamtökin í hverfinu og fleiri leggja sitt lóð á vogarskálarnar. Þá eigi þeir hlutdeild í því starfi sem fram fer í skólanum og geti þannig haft áhrif á að móta skólasamfélagið. Skólastarf í Hvaleyrarskóla hefur verið í þróun og mun verða í stöðugri þróun í framtíðinni sem á að miða að því að nemandur leggi sig fram, fái viðfangsefni við hæfi og að þeir nái hámarksárangri. Einnig að þeir séu hamingjusamir og heilbrigðir. Þá er ætlast til að allir þeir sem koma að skólasamfélaginu nái að auka sína getu og þroska.

Eins og segir í grunnskólalögum er það hlutverk grunnskóla í samvinnu við heimilin að stuðla að alhliða þroska allra nemenda og þátttöku þeirra í lýðræðisþjóðfélagi, þjóðfélagi sem er í sífellri þróun, ásamt því að búa nemandur undir þátttöku í atvinnulífinu og gera þá hæfari til frekara náms. Nú hefur Hafnarfjarðarbær samþykkt læsisstefnuna „Lestur er lífsins leikur“ þar sem markvisst verða lögð fyrir skimunarpróf í lestri til að nemandur nái sem bestum árangri. Í Hvaleyrarskóla er lögð áhersla á góða samvinnu milli heimilis og skóla. Við gerum og eigum að gera kröfur til nemenda, starfsfólks og foreldra. Við leitumst við að bjóða nemendum ögrandi verkefni, leiðbeina og hvetja þá til náms.

Í skólanámskránni er gerð grein fyrir þeim gildum sem starf skólans byggist á Kurteisi – Ábyrgð – Samvinna.

Saga skóla og starfsemi frá upphafi

Hvaleyrarskóli tók til starfa haustið 1990 og var yngsti grunnskólinn í Hafnarfirði þar til árið 2001. Skólabyggingin hefur verið reist í áföngum og er á einni hæð nema síðasti áfanginn sem tekinn var í notkun. Sá áfangi er á tveimur hæðum vegna halla lóðarinnar.

Skólahúsnæðið er bjart og fagurt og hátt er til lofts. Ormar Þór Guðmundsson og Örnólfur Hall teiknuðu skólann. Hvaleyrarskóli var valinn í bók sem heitir Schools for today and tomorrow ásamt þremur skólum öðrum fyrir Íslands hönd, en í formála þessarar bókar segir: "Bók þessi inniheldur sýnishorn af best hönnuðu skólum í heimi í dag. Þeir hafa verið valdir af alþjóðanefnd sem valin var af OECD til þess að taka út byggingar sem hýsa menntastofnanir. Skólarnir endurspeglar margar af þeim bestu hugmyndum sem hafa vaknað eftir vinnu þessarar alþjóðanefndar (PEB) síðustu fimm árin".

Í skólanum eru auk almennra kennslustofa, myndmennta-, smíða-, sauma-, heimilisfræði-, raungreina-, tölvu-, tónmenntastofa og sérkennslustofur. Í skólanum er einnig fyrirlestrarsalur og hátíðarsalur þar sem nemendur borða í hádeginu. Bókasafn er í skólanum og aðstaða fyrir heilsugæslu. Skólalóðin er gróðri prýdd, falleg og vel hönnuð og nýttist vel til leikja.

Byggingaframskiptir hafa haldist í hönd við fjölgun nemenda í skólanum. Fyrsta árið voru eitt hundrað og fjórutíu nemendur í níu bekkjardeildum í fyrsta til fimmta bekk. Í dag eru liðlega 400 nemendur í skólanum og starfsmenn um 80 talsins.

Skólahúsnæðið er nýtt til ýmissa annarra hluta en til hefðbundins skólastarfs. Félagsmiðstöðin Verið starfar í skólanum yfir veturinn og er mikil lyftistöng fyrir félagslíf nemenda. Á sumrin eru haldin námskeið fyrir börn í skólanum á vegum Versins og ÍTH.

Hvaleyrarskóli leggur áherslu á markvissa málörvun en í því felst m.a. að nemendur fá markvissa þjálfun í framsögn og því að tjá skoðanir sínar alla skólagönguna. Ræðupúlt er í öllum kennslustofum til að styðja það starf. Hvaleyrarskóli leggur áherslu á heilsurækt og að bjóða upp á fjölbreytt list- og verknað. Hvaleyrarskóli er SMT skóli en í því felst að við leggjum áherslu á að styrkja jákvæða hegðun nemenda, efla og bæta samskipti innan skólans.

Skólaárið 1995-1996 útskrifuðust fyrstu nemendurnir frá Hvaleyrarskóla. Skólinn var þá orðinn heildstæður grunnskóli með nemendur í 1.-10. bekk. Árið 2004 var Hvaleyrarskóli einsetinn í fyrsta skipti og var þar með síðasti grunnskóli landsins til þess að verða einsetinn.

Hvaleyrarskóli er heilsueflandi grunnskóli og leggur áherslu á holla og góða lífshætti, m.a. með því að bjóða hafragrat á morgnanna nemendum að kosnaðarlausu.

I. Menntastefna Hvaleyrarskóla

Menntastefna skóla er grunnstefna skóla og felur í sér á allar stefnuáherslur skólans í einni stefnu og skal birtast í skólanámskrá (aðalnámskrá 201 I, bls. 64). Menntastefna skólans er sett fram á grundvelli sjónarmiða á aðalnámskrá grunnskóla þar sem kjarni hennar skulu vera sex grunnþættir menntunar (heilbrigði og velferð, jafnrétti, lýðræði og mannréttindi, læsi, sjálfbærni og sköpun). Meginatriði í menntastefnu skóla eru megináherslur skólastarfsins sem skilgreina má í gegnum margvíslega stefnuþætti um „stefnu skólans, gildi, uppeldis- og kennslufræðilega stefnu og kennsluhætti“ (aðalnámskrá grunnskóla 201 I, bls. 66).

Menntastefna skóla er þannig aðgreind frá (1) menntastefnu ríkisins en aðalnámskrá grunnskóla er þá birtingarmynd hennar á hverjum tíma og (2) menntastefnu sveitarfélagsins sem er skólastefna bæjarins.

Menntastefna Hvaleyrarskóla

Menntastefna skólans birtist í nokkrum hlutum eða þáttum sem lýsir því hvernig skóli markar sér sérstöðu í því að taka ábyrgð á sínu samfélagslega verkefni að mennta nemendur í öruggu umhverfi. Kveðið er á um að hver skóli skilgreini eigin menntastefnu í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 62) og menntastefna skólans er nánari útfærsla á aðalnámskrá.

Stefna Hvaleyrarskóla

KURTEISI

ÁBYRGÐ

SAMVINNA

Einkunnarorð Hvaleyrarskóla eru kurteisi, ábyrgð og samvinna. Einkunnarorðin vísa okkur veginn í daglegum samskiptum.

Hlutverk

Hlutverk Hvaleyrarskóla er að veita grunnskólabörnum í hverfinu kennslu við hæfi hvers og eins og búa þau undir framtíðina. Einnig að móta þroskavænlegt umhverfi þar sem ríkir áhugi og metnaður meðal starfsfólks og nemenda.

Meginmarkmið

- Að bjóða upp á fjölbreytt og áhugavekjandi nám fyrir alla nemendur þar sem áhersla er lögð á öflun þekkingar, skilning og færni.
- Að veita eins góða þjónustu og kostur er og forgangsraða í þágu nemenda.
- Að stefna ávallt að hámarks árangri og hafa fagmennsku í fyrirrúmi.
- Að stuðla að jákvæðri samvinnu og góðu upplýsingastreymi.
- Að stuðla að sífelldri þróun og umbótum.

Skólamerki

Skólamerkið sýnir þrjár hendur (**KBF**) kennara, barna og foreldra sem mynda þétt handtak til merkis um öflugt, traust og jákvætt samstarf heimila og skólans.

Geðorð skólans

Við leggjum áherslu á Geðorðin okkar sem hanga uppi við matsal skólans. En þau eru:

1. Hugsaðu jákvætt, það er léttara
2. Þér líður betur ef þú hreyfir þig daglega.
3. Flæktu ekk líf þitt að óþörfu.
4. Settu þig í spor annarra.
5. Gefstu ekki upp það tekur tíma að ná árangri.
6. Finndu hæfileika þína og ræktaðu þá.
7. Hugsaðu vel um þá sem þér þykir vænt um.
8. Settu þér markmið og láttu drauma þína rættast.

Samverur á sal skólans

Skólinn hefur frá upphafi lagt áherslu að nemendur komi fram á sviði skólans og hlusti á aðra og bera virðingu fyrir hvert öðru. Samverur eru haldnar einu sinni í viku hjá yngstu og miðdeild.

Umsjónarkennarar sjá um skipulag samverunnar ásamt sínum umsjónarnemendum. Foreldrum er boðið á samveru barna sinna og hafa þær ávallt verið vel sóttar. Samverunar þjálfar nemendur í framkomu, framsögn og svo einnig að vera góðir áheyrendur og sýna atriðum annarra virðingu.

Grunnþættir menntunar

Í aðalnámskrá grunnskóla 2011 eru settir fram sex grunnþættir menntunar; læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun. Grunnþættirnir sem tengjast allir innbyrðis og eru jafnframt háðir hver öðrum eiga samkvæmt aðalnámskrá að endurspeglast í daglegu skólastarfi og vera sýnilegir í skólanámskrá hvers skóla.

Læsi

Meginmarkmið læsis er að nemendur verði virkir þátttakendur í samfélaginu með því að túlka og bregðast á persónulegan og skapandi hátt við því sem þeir lesa með hjálp þeirra margvíslegu miðla sem völ er á.

Stuðla skal að því að nemendur nái góðu valdi á lestri og ritun texta. Nemendur skilji myndmál og geti nýtt sér það við almenna upplýsingaöflun. Nemendur séu talnalæsir og geti lesið úr töflum og tölum við ýmsar aðstæður. Áhersla skal lögð á að nemendur verði samskiptalæsir og geti unnið í hópum, komið skoðunum sínum á framfæri og hlustað á skoðanir annarra. Nemendur séu upplýsingalæsir og geti aflað sér upplýsinga á margvíslegum hátt, vegið þær og metið með gagnrýnum hætti. Þar sem umhverfi okkar mótast æ meir af vísindum og tækni þarf að efla vísindalæsi meðal nemenda þannig að þeir geti tekið þátt í rökræðum um vísindaleg málefni. Enn fremur skal leggja áherslu á tilfinningalæsi nemenda, að nemendur geti lesið í aðstæður og geti sett sig í spor annarra.

Sjálfbærni

Meginmarkmið sjálfbærnimenntunar er að gera nemendur ábyrga um að skapa samábyrgt samfélag og takast á við viðfangsefni sem lúta að samspili umhverfis, félagslegra þátta og efnahags.

Stuðla skal að aukinni umhverfisvitund með því að efla þekkingu og skilning á samspili náttúru, umhverfis og mannlífs. Nemendur geri sér grein fyrir eigin áhrifum á náttúruna og temji sér lífsvenjur sem stuðli að heilbrigði jarðar og jarðarbúa.

Lýðræði og mannréttindi

Meginmarkmið lýðræðis- og mannréttindamenntunar er að undirbúa nemendur undir þátttöku í lýðræðissamfélagi.

Stuðla skal að því að efla gagnrýna hugsun og ígrundun um gildi þess að vera virkur þátttakandi í lýðræðissamfélagi. Áhersla er lögð á að hversdagslegir starfshættir í skólanum séu byggðir á lýðræði og virðingu fyrir manngildi hvers og eins. Nemendur þekki grundvallarréttindi barna og fullorðinna með hliðsjón af íslenskri löggjöf og alþjóðasamningum. Enn fremur er lögð áhersla á virkt samstarf bæði innan skólasamfélagsins og við grenndarsamfélagið, þar á meðal æskulýðs- og íþróttafélög. Kurteisi, ábyrgð og samvinna eru einkunnarorð Hvaleyrarskóla og eiga þau að vera okkur leiðarljós alla daga.

Heilbrigði og velferð

Meginmarkmið menntunar um heilbrigði og velferð er að stuðla að heilsueflingu og velfarnaði nemenda, einkum andlegri, líkamlegri, tilfinningalegri og félagslegri vellíðan þeirra.

Stuðla skal að jákvæðum skólabrag og heilsueflandi umhverfi þar sem markvisst er hlúð að þroska og heilbrigði nemenda á sem víðtækastan hátt. Lögð er áhersla á að nemendur fái markvisst hreyfiuppeldi og fræðslu sem stuðlar að heilsusamlegu fæðuvali. Áhersla er einnig lögð á að nemendur fái hollan og fjölbreyttan mat og nægan tíma til að nærast. Enn fremur að nemendur fái fræðslu og stuðning sem stuðli að því að þeir geti tekið upplýstar og ábyrgar ákvarðanir í tengslum við eigið heilbrigði. Hvaleyrarskóli hefur innleitt verkefnið Heilsueflandi grunnskólar.

Jafnrétti

Meginmarkmið jafnréttismenntunar er að veita öllum tækifæri til að þroskast á eigin forsendum, rækta hæfileika sín og lifa ábyrgu og skapandi lífi í frjálsu og víðsýnu samfélagi í anda skilnings, umburðarlyndis og jafnræðis.

Stuðla skal að því að allir taki virkan þátt í að skapa samfélag jafnréttis og réttlætis. Hvaleyrarskóli er skóli margbreytileikans og er lögð áhersla á að hver og einn nemandi fái að njóta sín miðað við eigin þroska, sérstöðu, þarfir, áhuga og styrkleika. Efla skal skilning nemenda á stöðu kynjanna í nútíma samfélagi og búa nemendur jafnt undir virka þátttöku í samfélaginu, hvort heldur sem er í einkalífi, fjölskyldulífi eða atvinnulífi. Í öllu skólastarfi skal leggja áhersla á umburðarlyndi og víðsýni gagnvart fjölbreytileika mannlífsins s.s. ólíkri menningu, þjóðerni, trúarbrögðum, lífsskoðunum, kynhneigð og fötlun.

Sköpun

Meginmarkmið sköpunar í skólastarfi er að örva ímyndunarafl nemenda til að gera eitthvað nýtt eða öðruvísi en þeir hafa áður gert og miðla til annarra.

Stuðla skal að sköpun í öllu starfi og öllum námsgreinum sem byggir á gagnrýninni hugsun og aðferðum sem opna sífellt nýja möguleika. Nemendur skulu fá tækifæri til að vera skapandi og njóta sköpunarhæfni sinnar sem víðast í skólastarfinu þar sem áhersla er lögð á sköpunarferlið sjálft ekki síður en afrakstur sköpunarinnar. Áhersla er enn fremur lögð á að sköpun sem byggist á forvitni, áskorun, spennu og leit sé einkennandi fyrir vinnubrögð á flestum sviðum skólastarfsins.

Símenntun, þróunarstarf og innra mat skóla

Tilgangur: Að stuðla að skólaþróun og færa skólanum aðferðir og tæki til að meta árangur og gæði skólustarfsins með kerfisbundnum hætti (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 60).

Skólinn setur fram eftirfarandi stefnu um símenntun, þróunarstarf og innra mat skóla.

Einstakir stefnuþættir:

- i. Að tryggja að starfsmenn skólans hafi yfir að ráða yfirgripsmikilli þekkingu á þeim efnisþáttum sem starf þeirra krefst.
- ii. Að starfsmenn séu sífellt að bæta við þekkingu sína og þróa sig í starfi.
- iii. Að símenntunaráætlun Hvaleyrarskóla sé unnin með hliðsjón af stefnu skólans og miði að því að styrkja helstu áherslur í skólustarfinu.
- iv. Að efla og bæta skólustarf, stuðla að velliðan nemenda og starfsfólks, auknum áhuga nemenda og bættum árangri í námi.
- v. Að gæta þess að allir hagsmunaaðilar hafi aðkomu að innra mati og umbótastarfi.
- vi. Að leggja formlegar kannanir fyrir starfsfólk, nemendur og foreldra og vinna markvisst úr niðurstöðum þeirra (Skólapúlsinn).
- vii. Að nýta niðurstöður annarra kannana, s.s. Olweusarkönnunarinnar til að bæta skólustarf.
- viii. Að vinna að umbótum í skólustarfi á grundvelli ofangreindra kannana ásamt SVÓT-greiningu sem framkvæmd er á hverju vori.

Foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun og mótun skólasamfélags

Tilgangur: Að skólasamfélag (starfsfólk, nemendur, foreldrar) hvers skóla vinni vel saman að mótun skólustarfsins og þeirra umgengnishátta sem eiga að einkenna samskipti innan skólans og utan (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 71).

Skólinn setur fram eftirfarandi stefnu um foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun og mótun samfélags.

Einstakir stefnuþættir:

- i. Að stuðla að gagnkvæmu trausti og árangursríku samstarfi milli heimila og skóla.
- ii. Að stuðla að því að foreldrar séu virkir þátttakendur í námi barna sinna.
- iii. Að foreldrar styðji vel við skólagöngu barna sinna, gæti hagsmuna þeirra í hvívetna og veiti skólanum viðeigandi og nauðsynlegar upplýsingar.
- iv. Að stuðla að því að foreldrar taki þátt í foreldrastarfi frá upphafi til loka grunnskóla.
- v. Að stuðla að virkri upplýsingagiöf milli heimila og skóla.
- vi. Að styðja foreldra í því að axla þá ábyrgð sem þeir bera á farsælu uppeldi og menntun barna sinna.

Samstarf og tengsl skólastiga og tengsl við nærumhverfið

Tilgangur: Að stuðla að sem bestu samstarfi í því að svigrúm, sveigjanleiki og samfella sé í námi á milli skólastiga og í upplýsingamiðlun á skilum skólastiga (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 74).

Skólinn setur fram eftirfarandi stefnu um samstarf og tengsl skólastiga og tengsl við nærumhverfið.

Einstakir stefnuþættir:

- i. Að stuðla að farsælum flutningi barna úr leikskóla í grunnskóla með því að gefa þeim tækifæri til þess að kynnast grunnskólanum á meðan þau eru í leikskólanum og með því að gefa þeim góðan tíma til þess að aðlagast á fyrstu vikum grunnskólagöngunnar.
- ii. Að stuðla að sem bestri aðlögun með því að tryggja að mikilvæg gögn og upplýsingar fylgi börnum úr leikskólanum í grunnskólann.
- iii. Að brúa bilið milli leikskóla og grunnskóla með því að kennarar beggja skólastiga kynni sér nám og starfsaðferðir hvers annars og vinni áætlun þar sem sameiginleg verkefni eru skilgreind.
- iv. Tengsl grunn- og framhaldsskóla.

II. Skólastarf 5. bekkjar

Hlutverk þessa kafla er að kynna fyrir skólasamfélaginu megináherslur í starfsemi bekkjar svo það sé upplýst um framkvæmd skólastarfs í bekknum/árganginum. Það er m.a. gert til að foreldrar geti verið virkir þátttakendur í námi barna sinna á grundvelli uppeldisréttar síns. Um leið kynna kennarar fagmennsku skólastarfsins til að sýna fram á faglegt inntak og samhengi milli bekkja/árganga um þau gæði sem stefnt er að í skólastarfinu.

Kaflanum er skipt í eftirfarandi hluta:

1. Samantekt kennslu árgangs
2. Áherslur grunnþátta menntunar
3. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf í árganginum
4. Námsmat og vitnisburðarkerfi árgangs

II.1. Samantekt kennslu í 5. bekk

Kennslutímar á viku skiptast í eftirfarandi námsgreinar.

Námssvið	Námsgreinar	Tíma fjöldi í skóla á viku
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	6,0 1,0 2,0 1,0 2,0
2. Erlend tungumál	2.1. Enska	3,0
3. List- og verkgreinar	<i>A Listgreinar:</i> 3.1. Sviðslistir (dans og leiklist) 3.2. Sjónlistir (myndmennt) 3.3. Tónmennt <i>B Verkgreinar:</i> 3.4. Heimilisfræði 3.5. Hönnun og smíði 3.6. Textílmennt	4,0 2,0 1,0 1,0 3,0 1,0 1,0 1,0
4. Náttúrugreinar	4.0. Náttúrufræði	3,0
5. Samfélagsgreinar	5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 5.2. Jafnrétti og lífsleikni 5.3. Landfræði, saga, sam-/þjóðfélagsfræði	5,0 1,0 1,0 3,0
6. Skólaíþróttir	6.1. Íþróttir 6.2. Sund	3,0 2,0 1,0
7. Stærðfræði	7.0. Stærðfræði	6,0
8. Upplýsinga- og tæknimennt	8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni	2,0 1,0 1,0
Alls		35

II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 5. bekk

Í þessum árgangi eru áherslur sex grunnþátta menntunar eftirfarandi í samræmi við stefnu skólans og samhæfir áherslum skólans um forvarnir.

Áherslur grunnþátta menntunar eru settar fram í markmiðum

Grunnþættir	Efnisþættir
LÆSI	Í miðdeild verður lögð áhersla á LÆSI út frá eftirfarandi efnisþáttum: <ul style="list-style-type: none"> • að nemendur verði færir um að leita sér upplýsinga með ýmsum miðlum á gagnrýninn hátt • að nemendur þjálfist í grunnþáttum læsis, s.s. miðlalæsi, talnalæsi, myndlæsi, tilfinningalæsi, samskiptalæsi, stafrænu læsi o.fl. • að nemendur séu færir um að lesa sér til gagns og gleði.
SJÁLFBÆRNI	Í miðdeild verður lögð áhersla á SJÁLFBÆRNI út frá eftirfarandi efnisþáttum: <ul style="list-style-type: none"> • að nemendur temji sér gildi þess að endurnýtingar og endurvinnslu, • að nemendur öðlist skilning á hugtökum og táknum sem lúta að sjálfbærri þróun og umhverfisvernd, • að nemendur taki þátt um umræðum um gildismat og gildi þess að bera virðingu fyrir umhverfinu og náttúrunni, • að nemendur ræði áhrif sín á umhverfið.
MANNRÉTTINDI OG LÝÐRÆÐI	Í miðdeild verður lögð áhersla á MANNRÉTTINDI OG LÝÐRÆÐI út frá eftirfarandi efnisþáttum: <ul style="list-style-type: none"> • að nemendur læri að setja sig í spor annarra, • að vinna markvisst að lýðræðislegri kennslu í skólastarfi s.s. hópvinnu, bekkjarfundum, samvinnunámi, reynslunámi, þátttökunámi og samfélagsverkefnum, • að geta skilið heiminn í kringum sig, verið meðvituð um eigin stöðu og annarra og viðurkenningu á hæfileikum og þroskamöguleikum, • bera virðingu fyrir lífinu, • að nemendur læri um margbreytileika mannfólks og öðlist skilning á mannréttindum.
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ	Í miðdeild verður lögð áhersla á HEILBRIGÐI OG VELFERÐ út frá eftirfarandi efnisþáttum: <ul style="list-style-type: none"> • að nemendur temji sér hollan og heilbrigðan lífsstíl, • að nemendur öðlist skilning á þeim þáttum sem hafa áhrif á líkams- og geðheilbrigði, • að nemendur taki virkan þátt í heilsueflandi verkefnum, t.d. lífshlaupinu, göngum í skólann, norræna skólahlaupinu, ávaxta- og grænmetisátaki o.fl.
JAFNRÉTTI	Í miðdeild verður lögð áhersla á JAFNRÉTTI út frá eftirfarandi efnisþáttum: <ul style="list-style-type: none"> • að nemendur kynnist fjölbreytileika mannkynsins og öðlist víðsýni, • að nemendur öðlist skilning á stöðu kynjanna, • að nemendur finni áhugasviði sínu farveg í skólastarfinu, • að nemendur fái tækifæri til að ræða málefni sem snerta þá á jafningjagrundvelli, m.a. á bekkjarfundum.

SKÖPUN	<p>Í miðdeild verður lögð áhersla á SKÖPUN út frá eftirfarandi efnispáttum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • að stuðla að frumkvæði einstaklingsins, • að nemandi leggi mat á eigið nám og nám jafningja, • að stuðla að ígrundun, persónulegu námi og frumkvæði í skólastarfi • að nemandi fáist við viðfangsefni sem eru öðruvísi en nemandi hafur gert áður eða kann, • að nemendur uppgötvi, njóti, örvi forvitni og áhuga, leiti lausna, virki ímyndunarafl og leiki sér með möguleika, • að nemandi kynnist og þjálfist í ýmis konar hæfni, s.s. verklegri, bóklegri og líkamlegri hæfni, • að nemendur fái tækifæri til að sýna styrkleika sína og sköpunarkraft, m.a. á samverum, • að nota leik sem námsaðferð og opna víddir þar sem sköpunargleði barna og ungmenna fái að njóta sín • að efla sjálfstæði nemenda.
--------	--

II.3. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf.

Kynningarfundir

Í upphafi skólaárs, oftast um miðjan september, halda umsjónarkennarar árganga kynningarfundir fyrir foreldra. Þar fer fram kynning á námsefni og helstu áherslum vetrarins auk þess sem upplýsingum um agakerfi, reglur og viðurlög, upplýsingaflæði milli heimilis og skóla og helstu stefnumál skólans er komið á framfæri. Dagskrá kynningarfundarins er send fyrirfram til deildarstjóra.

Foreldrafélag – bekkjarfulltrúar

Í skólanum er starfandi foreldrafélag. Skipurit og upplýsingar um starfsemi má finna á heimasíðu skólans. Umsjónarkennarar hafa milligöngu um að foreldrar tveggja barna bjóði sig fram eða séu kosnir ár hvert sem bekkjarfulltrúar í umsjónarbekk þeirra. Starf bekkjarfulltrúa er í aðalatriðum það að stuðla að auknu samstarfi foreldra, kennara og nemenda innan bekkjarins en einnig að vera tengiliður umsjónarkennarans við foreldra. (Sjá nánar í erindisbréfi bekkjarfulltrúa undir liðnum foreldrafélag á heimasíðu skólans).

II.4. Námsmat og vitnisburðarkerfi

Námsmat í bekknum greinist í tvennt, leiðsagnarmat og lokamat (út frá hæfniviðmiðum). Framkvæmdin í árganginum er með þessum hætti:

a. Leiðsagnarmat.

Leiðbeinandi námsmat, leiðsagnarmat, fer fram reglulega yfir allt skólaárið í öllum námsgreinum. Leiðsagnarmat miðar að því að meta framfarir nemenda í þeim tilgangi að nota niðurstöðurnar til að gera nauðsynlegar breytingar á námi og kennslu. Í leiðsagnarmati er fylgst með nemendum á námstímanum og þeim leiðbeint. Lögð er áhersla á fjölbreyttar matsaðferðir, s.s. kannanir, frammistöðumat, sjálfsmat, samræður o.fl., til að safna upplýsingum um stöðu nemenda, hvað þeir vita og geta og hvers þeir þarfnast til að ná betri árangri.

A.m.k. tvisvar á ári er farið yfir stöðu nemenda á fundi með nemenda foreldra og umsjónarkennara.

b. Lokamat:

Lokamat hefur þann megintilgang að gefa upplýsingar um árangur náms og kennslu í lok námstíma skólaárs. Matsaðferðir við lokamat ákvarðast af markmiðunum en matið er oftast byggt á skriflegum prófum eða fjölbreyttum lokaverkefnum nemenda. Með lokamati er lögð áhersla á að meta þekkingu og skilning nemenda á námsefninu, hvernig þeim tekst að beita þekkingu sinni og hvernig þeir greina og nota mismunandi aðferðir við ákveðin viðfangsefni.

Lokamat sýnir hversu vel nemendum gengur miðað við hæfniviðmið/námsmarkmið árgangsins.

II. Námssvið og námsgreinar

Í þessum hluta námskrárinnar er kynnt áætlun um það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram á skólaárinu í bekknum/árganginum. Aðalnámskrá grunnskóla skiptir viðfangsefnum skólastarfsins í átta skilgreind námssvið og eitt opið (val) en hverju námssviði heyra mismargar námsgreinar. Fyrir hvert námssvið eru gefin út hæfniviðmið, námshæfni, fyrir 4., 7. og 10. í aðalnámskrá en skólar útfæra fyrir aðra árganga. Sömuleiðis er lýst áherslum í hverri námsgrein árgangs og flokkað eins og tilheyrir hverju námssviði. Megintilgangur þess er að skýra þær væntingar og áherslur sem eru í náminu svo stefnt sé að sameiginlegu markmiði í skólastarfinu sem öllum sé ljós.

Í einhverjum tilvikum fá sumir nemendur sérstakt námsefni sem hæfa þeim betur en námsefni bekkjar og fá því sína eigin námskrá (að hluta a.m.k.) sem er nefnd einstaklingsnámskrá. Hún er utan þessa plaggs og unnin í hverju tilviki í samráði við aðstandendur viðkomandi nemenda eftir því sem við á.

I. Íslenska

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í íslensku í lok námstíma.

a. Viðmið um námshæfni í íslensku

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir: Viðmið um námshæfni í íslensku	
<i>Talað mál, hlustun og áhorf:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> komið fram í ræðupúlti. tjáð sig skýrt og áheyrilega og gert sér grein fyrir gildi góðrar framsagnar, og beitt blæbrigðum í frásögn. tjáð eigin skoðanir og tilfinningar. tekið þátt í samræðum og rökræðum samkvæmt reglum. hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem sagt er og greint frá aðalatriðum. nýtt sér myndefni og rafrænt efni. átt góð samskipti, hlustað, gætt tungu sinnar og sýnt viðeigandi kurteisi.
<i>Lestur og bókmenntir:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> lesið texta við hæfi með góðum hraða og af skilningi, lagt mat á hann og túlkað. notað þekkingu og reynslu ásamt góðum orðaforða við lestur og skilning á texta. greint og fjallað um aðalatriði í texta og notað mismunandi aðferðir við lestur og skilning á honum. lesið sér til ánægju og fróðleiks. lesið fjölbreyttar bókmenntir. beitt nokkrum hugtökum til að fjalla um form og innihald ljóða, svo sem rím, ljóðstafi, hrynjandi. aflað upplýsinga úr bókum og fjölbreyttu rafrænu efni, unnið úr og nýtt við lausn verkefna. lesið úr einföldum tölulegum og myndrænum upplýsingum og túlkað þær. valið sér fjölbreytt lesefni við hæfi til gagns og ánægju.
<i>Ritun:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> skrifað læsilega og af öryggi. valið textategund, skipulagt texta (með upphafi, miðju og endi) og orðað texta, svo sem sögur, frásagnir, lýsingar og fyrirmæli, á þann hátt sem hæfir tilefni. samið texta þar sem beitt er eigin sköpun, notið þess að tjá hugmyndir sínar og reynslu og veitt öðrum hlutdeild með því að kynna ritunina eða leyfa öðrum að lesa. beitt helstu atriðum stafsetningar og greinamerkjasetningar. skrifað texta á tölvu og beitt nokkrum aðgerðum í ritvinnslu.
<i>Málfræði:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> gert sér nokkra grein fyrir eigin máli og haft skilning á gildi þess að bæta það. tileinkað sér góðan orðaforða í ræðu og riti, gert sér grein fyrir margræðni orða og nýtt sér málfræðikunnáttu sína. áttað sig á hvernig orð skiptast í nafnorð, sagnorð og lýsingarorð.

- notað orðtök og málshætti í töluðu máli og rituðu og greint notagildi þeirra í texta.
- beitt þekkingu sinni á málfræði við að búa til setningar, málsgreinar og efnisgreinar og gert sér grein fyrir fjölbreytileika málsins.
- leikið sér með orðtök og málshætti.
- nýtt orðaforða sinn til að skapa ný orð og orðasambönd og notað þau í texta.
- gert sér grein fyrir notagildi íslenskrar málfræði, m.a. við ritun og stafsetningu.

I. I. Talað mál, hlustun og áhorf

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum. Það að kenna nemendum markvisst talað mál og hlustun og æfa þau í að tjá sig munnlega til að auka sjálfsöryggi þeirra og sjálfsmynd í gegnum leiki, umræður og upplestur.

Tímafjöldi: I. kennlustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- Hlusta á aðra.
- Tjá tilfinningar sínar.
- Tala hátt og skýrt og áheyrilega úr púlti og í umræðum.
- Segja skipulega frá.
- Koma í púlt og standa fallega í púlti.
- Læra að nota púlt; kynna sig, staldra við í byrjun og í lokin.
- Fara fallega með ljóð úr púlti.
- Beita nokkrum blæbrigðum í máli við upplestur.
- Taka þátt í umræðum til að koma skoðun sinni á framfæri.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Leikir og önnur handbær gögn.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Ýmsir leikir og æfingar frá kennara. Markvissri málörvun er fléttað inn í aðrar námsgreinar s.s. lífsleikni, samfélagsfræði, íslensku og stærðfræði.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Stytttri textar sem hæfa getu nemenda.
- Rím í ljóðum.
- Efni sem tengist þeirra reynsluheimi.
- Efni sem nemendur hafa áhuga á og velja sjálfir.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

- Leiðsagnarmat.
- Vorpróf.

I.2. Lestur og bókmenntir

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1 kennlustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Goðafræði, aðlöguð að yngri lesendum.
- Gamlar og nýjar smásögur af fólki, dýrum og skemmtilegum hlutum.
- Sögur eftir íslenska og erlenda höfunda.
- Að auka yndislestur og áhuga nemenda á bókmenntum.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Óðinn og bræður hans.
- Smellur.
- Ljóð.
- Lestrarbækur að eigin vali.
- Ítarefni frá kennara.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Með samlestri og upplestri.
- Með virkri hlustun.
- Lesið í pörum.
- Með notkun hljóðbóka.
- Með yndislestri.
- Með skipulögðum heimalestri.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Með notkun hljóðbóka.
- Stytttri textar.
- Myndasögur.
- Efni sem þau hafa áhuga á og tengist þeirra reynsluheimi.
- Að efla hlustun og skilning.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat.

I.3. Ritun

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1 kennlustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- Samþætting við aðrar námsgreinar eins og samfélagsgreinar.
- Valið efni frá kennara.
- Æfingar í ritun texta frá eigin brjósti.
- Vinna endursagnir/útdrætti úr lesnu efni.
- Þekkja uppbyggingu ritunar þ.e. upphaf, meginmál og endi.
- Æfingar í ritun á mismunandi textagerðum, eins og bréf, sms og dagbók.
- Æfingar í að koma hugsun sinni í orð og á blað.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Óðinn og bræður hans.
- Smellur.
- Ljóð.
- Ítalíuskrift.
- Efni frá kennara.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Með gerð hugtakakorta.
- Með orðpokasögum þar sem nemendur fá uppgefnar ákveðnar forsendur eins og söguvið, persónur og efni.
- Með réttiritun.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Nemendum er gefinn kostur á að skila ritun á tölvutæku formi.
- Verkefni eru einfölduð og styttað að getu hvers nemenda.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat.

I.4. Málfræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Að nemendur öðlist aukna færni í að þekkja orðflokkan og geti nýtt sér þá þekkingu við frekara nám og öðlist dýpri tilfinningu fyrir tal- og ritmáli.

Tímafjöldi: 2 kennslustundir á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- Þekki orðflokkan nafnorð, sagnorð og lýsingarorð og helstu einkenni þeirra.
- Geti fundið fall nafnorða.
- Þekki mun samnafna og sérnafna og geti nýtt sér þá þekkingu við stafsetningu.
- Geri sér grein fyrir stigbreytingu lýsingarorða.
- Átti sig á muninum á nútíð og þátíð sagna.
- Þekki kyn orða og geti nýtt sér þá þekkingu við stafsetningu.
- Geri sér grein fyrir samsetningu orða og þjálfist í orðmyndun.
- Leiki sér með orðtök og málshætti.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst er stuðst við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Málrækt I.
- Mál til komið.
- Ítarefni sem á við hverju sinni og samþættist öðrum námsgreinum.
- Orðspor I.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Innlögn kennara.
- Nemendur vinna verkefni sjálfstætt sem hentar þeirra getu og vinnuhraða.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Skipta verkefnum niður í hæfilegar vinnulotur.
- Stytta og einfalda verkefni.
- Nota tímavaka.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat
- Hlutapróf

2. Erlend tungumál

Hlustun: I. stig

Hæfniviðmið: Geti skilið einfalt talað mál, algeng orð og einfaldar setningar um efni er varðar hann sjálfan og hans nánasta umhverfi þegar talað er skýrt og áheyrilega.

Lýsandi viðmið:

- Geti skilið það mál sem notað er í kennslustofunni og brugðist við með orðum eða athöfnum.
- Geti fylgt meginþræði í einföldum frásögnum um kunnuglegt efni með stuðningi, t.d. af myndum, myndmiðlum, hlutum eða líkamsmáli og notað sér upplýsingarnar í eigin verkefni.

Lesskilningur: I. stig

Hæfniviðmið: Lesið og skilið stutta texta með grunnorðaforða daglegs lífs um efni sem tengist þekktum aðstæðum og áhugamálum.

Lýsandi viðmið:

- Geti lesið kunnugleg nöfn, orð og mjög einfaldar setningar.
- Geti skilið megininntak í stuttum einföldum frásögnum dagblaða, tímarita og netmiðla með stuðningi, t.d. af myndum.
- Geti fundið afmarkaðar upplýsingar í einföldum texta og nýtt sér í verkefnavinnu.
- Geti lesið sér til gagns og gamans stuttar, einfaldar bækur og fræðslufni.

Samskipti: I. stig

Hæfniviðmið: Geti haldið uppi einföldum samræðum um kunnugleg málefni með stuðningi frá viðmælanda með eðlilegum framburði og áherslum á lykilorðaforða og kunni að beita algengustu kurteisisvenjum.

Lýsandi viðmið:

- Geti spurt og svarað á einfaldan hátt um það sem stendur honum næst.
- Geti skipst á upplýsingum og skoðunum við skólasystkini og kennara um efni tengt náminu.
- Geti tekið þátt í samskiptaleikjum og unnið samtalsæfingar.

Frásögn: I. stig

Hæfniviðmið: Geti í einföldu máli sagt frá og notað lykilorðaforða sem unnið hefur verið með í viðfangsefnum námsins og beitt eðlilegum framburði og áherslum.

Lýsandi viðmið:

- Geti sagt frá eða lýst sjálfum sér, vinum, fjölskyldu, áhugamálum og nánasta umhverfi á einfaldan hátt.
- Geti flutt atriði, sagt stutta sögu eða lesið upp eigin texta sem hann hefur haft tækifæri til að æfa.

Ritun: I. Stig

Hæfniviðmið: Geti skrifað stuttan samfelldan texta um efni sem tengist honum persónulega, tengt saman einfaldar setningar, stafsett flest algengustu orðin og notað algengustu greinarmerki, eins og punkta og spurningarmerki.

Lýsandi viðmið:

- Geti skrifað texta með orðaforða úr efnisflokkum sem fengist er við með stuðningi frá mynd, hlut eða gátlista.
- Geti lýst í einföldu máli því sem næst honum er, fjölskyldu, áhugamálum, vinum og umhverfi.
- Geti samið stutt skilaboð eða texta frá eigin brjósti með stuðningi.
- Geti skrifað einföld skilaboð, smáskilaboð og tölvupóst.

Menningarläsi: I. stig

Hæfniviðmið: Geti sýnt fram á skilning á ýmsum þáttum sem snúa að daglegu lífi og áttað sig á hvað er líkt eða ólíkt því sem tíðkast í hans eigin menningu.

Lýsandi viðmið:

- Geti sýnt fram á að hann þekki nokkuð til ytri umgjarðar menningarsvæðisins t.d. staðhátta og þekktra staða. Þekkja til þátta sem einkenna barna- og unglingamenningu viðkomandi málsvæðis.
- Geti sýnt fram á að hann átti sig á að mörg algeng orð í erlenda tungumálinu eru lík og skyld öðrum sem hann þekkir.

Námshæfni: I. stig

Hæfniviðmið: Geti sett sér einföld markmið og lagt mat á námsframvindu með stuðningi frá kennara ef með þarf.

Lýsandi viðmið:

- Geti tekið þátt í hóp- og paravinnu.
- Geti nýtt sér hjálpartæki.

Hlustun: 2. stig

Hæfniviðmið: Geti skilið talað mál um efni er varðar hann sjálfan, áhugamál hans og daglegt líf þegar talað er skýrt og áheyrilega.

Lýsandi viðmið:

- Geti tileinkað sér aðalatriði venjulegs talmáls um efni tengt daglegu lífi.
- Geti fylgt þræði í aðgengilegu fjölmiðlaefni og dægurmenningu sem höfðar til hans.
- Geti hlustað eftir einstökum nákvæmum atriðum þegar þörf krefur, t.d. tilkynningum og leiðbeiningum og brugðist við

Lesskilningur: 2. stig

Hæfniviðmið: Geti lesið sér til gagns og ánægju auðlesinn texta um daglegt líf og áhugamál.

Lýsandi viðmið:

- Geti skilið megininntak aðgengilegra frásagna og nýtt sér til frekari vinnu.
- Lesið sér til gagns og ánægju auðlesinn texta.
- Geti fundið lykilupplýsingar í texta í þeim tilgangi að nýta í verkefnavinnu.

Samskipti: 2. stig

Hæfniviðmið: Sýnt fram á að nemandinn er nokkuð vel samræðuhæfur um málefni sem hann þekkir vel. Geti beitt nokkuð réttu máli og framburði. Skilji og noti algengustu orðasambönd úr daglegu máli og geti beitt viðeigandi kurteis- og samskiptavenjum. Geti gert sig skiljanlegan með látbragði.

Lýsandi viðmið:

- Geti bjargað sér við almennar aðstæður t.d. í verslunum, á veitingastöðum og ferðalögum. Notað málið í kennslustundum. Tekið þátt í óformlegu spjalli um áhugamál slín og daglegt líf.

Frásögn: 2. stig

Hæfniviðmið: Geti tjáð sig nokkuð áheyrilega um málefni sem viðkemur daglegu lífi hans og því sem stendur honum nærri. Geti beitt tungumálinu á nokkuð skiljanlegan hátt hvað varðar reglur um málnotkun, framburð og orðaval.

Lýsandi viðmið:

- Sagt hnökralítið frá reynslu, framtíðaráformum og eigin skoðunum.
- Greint frá og lýst atburðum og athöfnum með stuðningi gátlista, tónlistar, mynda o.s.frv.
- Flutt einfalda, undirbúna kynningu á efni sem tengist náminu og flutt tilbúið eða frumsamið efni, einn eða í félagi við aðra.

Ritun: 2. stig

Hæfniviðmið: Geti skrifað samfelldan texta um efni sem hann þekkir. Geti beitt grunnreglum málfræði og stafsetningar nokkuð rétt, sýnt fram á góð tók á daglegum orðaforða og orðaforða sem unnið hefur verið með. Geti skapað samhengi í texta og notað til þess tengiorð og greinarmerki.

Lýsandi viðmið:

- Geti nýtt sér þann orðaforða sem unnið hefur verið með.
- Geti skrifað texta af mismunandi gerðum, með stuðningi og samið texta þar sem ímyndunaraflíð fær að njóta sín.
- Geti hagað máli sínu í samræmi við efnisinntak og viðtakanda.
- Geti fudið lykilupplýsingar í texta í þeim tilgangi að nýta í verkefnavinnu.
- .

Menningarläsi: 2. stig

Hæfniviðmið: Get sýnt fram á að hann þekkir til ákveðinna lykileinkenna um mannlíf og menningu á viðkomandi málsvæði. Geri sér grein fyrir hvað er líkt og ólíkt hans eigin aðstæðum og geti sett sig í spor jafnaldra.

Lýsandi viðmið:

- Þekki til síða og hefða viðkomandi mál- og menningarsvæða og geti borið saman við eigin menningu.
- Geti áttað sig á skyldkeika erlenda málsins við móðurmálið.

Námshæfni: 2. stig

Hæfniviðmið: Geti sett sér nokkuð raunhæf markmið, gert sér nokkra grein fyrir hvar hann stendur í náminu og beitt aðferðum til að skipuleggja sig og bættu þar sem þess gerist þörf.

Lýsandi viðmið:

- Geti beitt helstu námsaðferðum sem geta komið að gagni í náminu.
- Geti tekið þátt í samvinnu um ýmis viðfangsefni og sýnt öðrum tillitssemi.
- Geti nýt sér algengustu hjálpartæki.
- Geti beytt lyklnámsaðferðum til að auðvelda skilning og notkun á tungumálinu og valið aðferð sem hæfir viðfangsefninu, t.d. umorða ef hann vantar orð.

Hlustun: 3. stig

Hæfniviðmið: Geti fyrirhafnarlítið tileinkað sér talað mál um margvísleg málefni í kunnuglegum aðstæðum þegar framsetning er áheyrileg.

Lýsandi viðmið:

- Geti tileinkað sér aðalatriði venjulegs talmáls, ásamt efni í fjöl- og myndmiðlum sem eru innan áhuga, náms og þekkingarsviðs, brugðist við, sagt frá, unnið úr eða nýt sér á annan hátt.
- Geti hlustað eftir nákvæmum upplýsingum. Geti valið úr þværi upplýsingar sem við á og unnið úr þeim.

Lesskilningur: 3. stig

Hæfniviðmið: Geti lesið sér til gagns og ánægju almenna texta af ýmsum toga með nokkuð fjölþættum orðaforða.

Lýsandi viðmið:

- Aflað sér upplýsinga úr ólíkum textum. Greint aðalatriði frá aukaatriðum og nýt sér til frekari vinnu.
- Lesið sér til fróðleiks, rauntexa t.d. úr dagblöðum og brugðist við efni þeirra.
- Lesið sér til gagns og gamans smásögur og skáldsögur ætlaðar ungu fólki.

Samskipti: 3. stig

Hæfniviðmið: Sýnt fram á að nemandinn er vel samræðuhæfur um kunnugleg málefni, beitir nokkuð réttu máli, eðlilegum framburði, notar algeng föst orðasambönd rú daglegu máli og kann að beita viðeigandi kurteisis- og samskiptavenjum og óglíkum aðferðum til að gera sig skiljanlegan og skilja aðra, t.d. með því að umorða.

Lýsandi viðmið:

- Tekist á við mismundandi aðstæður í almennum samskiptum og flært rökk fyrir máli sínu.
- Tekið þátt í óformlegu spjalli um daginn og veginn, um efni sem hann er vel heima í.
- Tekist á við margskonar aðstæður í almennum samskiptum, t.d. sem gestgjafi eða netsamskiptum.
- Tekið þátt í skoðanaskiptum, fært einföld rök fyrir máli sínu og tekið tillit til sjónarmiða viðmælanda.

Frásögn: 3. stig

Hæfniviðmið: Geti tjáð sig áheyrilega um málefni sem nemandinn þekkir, beitt tungumálinu af nokkurri nákvæmni hvað varðar reglur um málnotkun, framburð og orðaval.

Lýsandi viðmið:

- Tjáð sig skipulega með undirbúið eða óundirbúið efni sem hann þekkir, hefur hlustað á, lesið um eða unnið með í námi sínu. Sagt skoðun sína á því og búist við spurningum.
- Samið, æft og flutt frumsamið efni, einn eða í félagi við aðra.

Ritun: 3. stig

Hæfniviðmið: Geti skrifað lipran, samfelldan texta um efni sem hann hefur þekkingu og/eða áhuga á. Sýnt fram á góð tök á orðaforða og megin reglum málnotkunar og uppbyggingu texta.

Lýsandi viðmið:

- Geti skrifað og brugðist við ýmsum textagerðum, bæði formlegum og óformlegum.
- Geti tjáð sig um skoðanir sínar, tilfinningar, reynslu og þekkingu.
- Geti leikið sér með málið og látið sköpunargáfuna og ímyndunaraflið njóta sín.
- Geti fylgt reglum um málnotkun og hefðir varðandi uppbyggingu á texta. Geta nýtt sér þann orðaforða sem við á og notað tengiorð við hæfi.

Menningarlæsi: 3. stig

Hæfniviðmið: Get sýnt fram á að hann þekkir til og geti aflað sér upplýsinga um mannlíf og menningu á viðkomandi málsvæði. Geri sér grein fyrir hvað er líkt og ólíkt hans eigin aðstæðum.

Lýsandi viðmið:

- Þekki til þjóðfélags Einkenna og aflað sér upplýsinga um hvað er efst á baugi hverju sinni.
- Átti sig á fjölbreytileika samfélagsins hvað varðar uppruna og áhrif fordóma
- Geti greint helstu afbrigði tungumálsins, t.d. hvað er danska, norska, sænska, færeyska, breska, skoska, ameríska, ástralska

Námshæfni: 3. stig

Hæfniviðmið: Geti sett sér raunhæf markmið, skipulagt nám sitt á markvissan hátt og lagt mat á eigin stöðu og námsframvindu.

Lýsandi viðmið:

- Geti beitt á raunsæjan hátt sjálfsmati og jafningjamati og veitt sanngjarna endurgjöf.
- Geti unnið sjálfstætt, með öðrum og undir leiðsögn.
- Geti nýtt sér öll helsu hjálpartæki.

2.1. Enska

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgreinin er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánnar síðar í kennsluáættunum.

Tímafjöldi: 3 kennlustundir á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- Heilsa og kveðja
- Stafrófið
- Skólastofan og námsgreinar
- Dagar og mánuðir
- Tölustafirnir
- Heimilisstörfin
- Spurnarfornöfn
- Starfsheiti
- Klukkan
- Dýraheiti

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Big Bugs 2 lesbók og vinnubók.
- Ýtarefni frá kennara.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Nemendur læra ensku með því að prófa sig áfram og það gera þeir með því að hlusta á málið, tala það, lesa og skrifa. Unnið verður með alla færniþættina og markvisst verið að byggja upp orðaforða.

- **Hlustun** – þar sem hlustunaræfingar fylgja hverju viðfangsefni fyrir sig.
- **Tal og frásögn** – þar sem nemendur eru hvattir til að tala í leik og seinna meir segja svolítið frá sjálfum sér og fjölskyldu sinni.
- **Lestur og lesskilningur** – þar sem unnin verða verkefni í verkefnabók sem byggjast á lestri og lesskilningi.
- **Ritun** – þar sem nemendur skrifa stuttan texta þar sem notuð eru algengustu orðin sem farið hefur verið í.
- **Meningarlæsi** – nemendur fá innsýn í menningu, siði og venjur enskumælandi þjóða.

Kennslan:

Í meginatriðum er gengið út frá einstaklingsmiðuðu námi:

- Einstaklingsmiðað nám. Leitast er við að aðlaga námsefnið að þörfum nemenda og áhuga þeirra, sérstaklega hvað varðar ritun, frásögn og samskipti.
- Hópkennsla: Lestur texta, hlustun á sögur og hlustunaræfingar.
- Málfræði.
- Orðaforðaverkefni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

- Leiðsagnarmat.
- Könnun í orðaforða og málfræði.
- Bókmenntir/ lesskilningsverkefni og ritun.
- Samskipti og frásögn (MM).
- Lokaeikunn er gefin að vori.

3. List- og verkgreinar

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í list- og verkgreinum í lok námstíma.

Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum
Menningarlæsi: (sameiginleg hæfniviðmið fyrir verk- og listgreinar)	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unnið eftir ferli frá hugmynd til afurðar. • nýtt sér þá leikni sem hann hefur öðlast í viðfangsefnum sínum. • unnið verkefni með öðrum. • beitt þeirri tækni sem hann hefur lært. • fjallað um nokkra þætti menningar í list- og verkgreinum. • tjáð sig um viðfangsefni sitt. • sýnt nokkuð örugga umgengni við vinnu og gengið frá eftir sig. • lagt mat á eigin verk og sýnt nokkurn skilning á vinnubrögðum. • gert sér grein fyrir áhrifum efna sem hann notar á umhverfi sitt.
Sviðslistir (dans og leiklist):	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dansað cha-cha-cha + new yorker + spot tur + hand to hand. • kunnað nokkrar aðferðir í þjóðdönsum. • unnið sjálfstætt með öðrum að skapandi dansverkefnum undir leiðsögn kennara. Taki tillit til jafningja ásamt því að hlusta á hugmyndir annarra og leggja fram sínar eigin. • dansað am. rúmbu + 6 skrefin. • hreyft sig frjálst og í takt við tónlist í samræmi við hreyfigetu eigin líkama. • dansað jive frumspor + daman undir hendi. • boðið upp í dans og dansað í fleiri en einni dansstöðu. • virt samskiptareglur og farið eftir fyrir mælum. • dansað skottís 1 og 2.
Sjónlistir (myndmennt):	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • búið til myndverk á margvíslegan hátt. • tjáð tilfinningar, skoðanir og hugmyndaheim sinn í verki sínu. • unnið út frá kveikju hvort sem er frá öðrum eða eigin ímyndun við listsköpun. • beitt hugtökun og heitum sem tengjast verkefnum hverju sinni. • mótað kakóbolla sem sýnir færni í mótun leirs. • öðlast færni í teikningu og fundið sína leið til myndrænnar tjáningar.
Tónmennt:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • greint og valið hljóðfæri og hljóðblæ við hæfi í tónsköpun og hlustun. • beitt eigin rödd á viðeigandi hátt í ólíkum raddverkum og söng, bæði í eigin verkum og annarra. • notað einföld tæki og forrit til að taka upp, skrásetja og setja saman eigið hljóð- eða tónverk. • tekið þátt í samspili eða samsöng með öðrum og flutt og túlkað eigin verk eða annarra með viðeigandi hætti fyrir áheyrendur og skrásett það.

	<ul style="list-style-type: none"> • greint ólíkar stíltegundir, myndað sér skoðun á þeim og rökstutt hana. • greint og að einhverju marki metið og endurskoðað eigin sköpunarverk og skólasystkina sinna í tónlist af sanngirni.
Heimilisfræði:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • þekkt heiti næringarefna og vitað hver eru hlutverk steinefna og vítamína. • þekkt mikilvægi vatns fyrir líkamann. • tjáð sig um hve mikilvægar góðar neysluvenjur eru. • notað helstu áhöld sem notuð eru við matreiðslu og bakstur. • nýtt sér skriflegar uppskriftir. • lagt fallega á borð og beitt hnífapörum rétt. • matreitt einfalda rétti og bakað úr lífrænum og ólífrænum lyftiefnum. • borið virðingu fyrir hráefni og tækjum og temji sér snyrtimennsku. • bragðað með jákvæðu hugarfari á þeim matvælum sem unnið er með. • þekkt grunnatriði næringarfræðinnar. • notað helstu áhöld í eldhúsi og viðhafi hreinlæti. • geti farið eftir uppskrift án aðstoðar. • tamið sér góð samskipti og umgengni.
Hönnun og smíði:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • valið og notað á réttan hátt helstu verkfæri og mælitæki. • útskýrt hugmyndir sínar með því að rissa upp málsetta vinnuteikningu. • lesið einfalda teikningu, smíðað eftir henni og unnið eftir hönnunarferli frá hugmynd að lokaafurð. • valið samsetningar og yfirborðsmeðferð sem hæfa verkefnum. • hannað og smíðað verkefni sem nýtir orkugjafa og lýst því hvaða virknipættir eru að verki í ýmsum hlutum. • greint þarfir í umhverfi sínu og rætt mögulegar lausnir. • gert grein fyrir hvort efni séu hættuleg og hvernig hægt er að endurnýta og flokka efni sem fellur til í smíðastofunni. • gert við og endurnýjað eldri hluti og lengt þannig líftíma þeirra. • útskýrt réttar vinnustellingar og valið viðeigandi hlífðarbúnað.
Textílmenn:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • fingraheklað. • fitjað upp og fellt af í prjóni. • prjónað garðapryjón hjálparlaust. • þrætt yfir- og undirtvinna í saumavél. • saumað af nokkru öryggi í saumavél. • skreytt verk sín á persónulegan hátt.

A. Listgreinar

3.1. Sviðslistir – dans og leiklist

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1 kennlustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Cha cha cha + new yorker + spot turn + hand to hand.*
- *Jive fr.sp. + daman undir hendi.*
- *Rumba am. + sex skref í hring.*
- *Skottís 2.*
- *Ræll.*
- *Vinarkrus m/ræl.*
- *Að semja sjálfur lítið dansverk.*
- *Ýmsir leiktjáningardansar, tísku-, línu- og diskódansar í vali hvers kennara.*
- *Tjútt.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Tónlist, veraldarvefurinn og ýmsar bækur tengdar danslistinni.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan fram í skóla á eftirfarandi hátt:

- *Í kennslustofu án húsgagna þar sem einungis eru hljómflytningstæki, borð, tölva, myndvarpi og tafla.*
- *Sýnikennsla.*
- *Sköpun.*
- *Paravinna.*
- *Einstaklingsvinna.*
- *Hópavinna.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Allir nemendur sem hafa getu til að stunda námið.*
- *Í einstaka tilfellum eru nemendur með stuðning með sér.*
- *Önnur námsúrræði eru fyrir þá sem t.d. þola illa hávaða og eiga að einhverjum öðrum orsökum erfitt með að stunda námið.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- *Námshæfni.*
- *Leiðsagnarmat þar sem metin er virkni, leikni, samvinna, kurteisi og framkoma.*

3.2. Sjónlistir - myndmennt

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Myndmenntarkennslan byggist á stuttum innlögnum og síðan vinna nemendur í litlum hópum að einstaklings – eða hópverkefnum með aðstoð kennara.

Tímafjöldi: 4 kennlustudir á viku í u.þ.b. 7 vikur.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- *Mappa með tvöföldum stöfum og munstri.*
- *Munstraður kakóbolli með handfangi.*
- *Mynstur sem sýna snúning, hliðrun og endurtekningu.*
- *Hetjumynd – sjálfsmynd unnin í þáppamassa.*
- *Unnið með litablöndun.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Myndmennt II.*
- *Listasaga frá hellalist til 1900.*
- *Listavefur Námsgagnastofnunar.*
- *Efni frá kennara.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Í hvert sinn sem nemendur byrja á nýju verkefni er innlög þar sem kennari sýnir t.d. valin verk frægra listamanna. Nemendur eru hvattir til að ræða verkin.*
- *Stundum er unnið í hópi að sameiginlegu verki en oftast eru unnin einstaklingsverkefni.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Allir nemendur geta unnið sama verkefni en það eru mismunandi kröfur gerðar til þeirra. Þeir sem eiga erfitt með tækniútfærslur verkefnanna, fá léttari fyrirmæli.*
- *Þeir nemendur sem kunna tækni verkefnisins eða eru fljótir að tileinka sér hana, fá þyngrri verkefni sem reyna meira á þá.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *Leiðsagnarmat / lokamat.*

3.3. Tónmennt

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1 kennlustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Viðfangsefni 1 (læra lög og flytja á ýmsan hátt: Syngja, spila, hrynjandi, leikir).
- Viðfangsefni 2 (læra nótnaskrift og lesa úr henni).

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Námsgagn 1 **Tónmennt 4. hefti kennslubók (námsgagnastofnun).**
- Námsgagn 2 Tónmenntavefurinn: **tonmennt.com.**

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Nemendur taka þátt í kennlustund undir stjórn kennara.
- Í náminu er leitast við að styðja við nemendur til að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat / lokamat.
- Virkni og tjáning í tónmennt.
- Beiting nótnaskriftar.

B. Verkgreinar

3.4. Heimilisfræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 4 kennslustundir á viku í u.þ.b. 7 vikur.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru

- Meðhöndlun grænmetis og ávaxta í bakstur.
- Bakstur með lífrænum og ólífrænum lyftiefnum.
- Notkun pönnu, helstu slyshættur.
- Góðir borðsiðir og tillitssemi.
- Umræður og bókleg verkefni unnin í vinnubók, þar sem farið er í mikilvægi góðra lífsvenja.
- Næringarfræði.
- Hreinlæti.

ii. Námsgögn og kennslufni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Fæðuhringurinn, veggspjald.
- Vinnubók, lesbók Gott og gagnlegt I.
- Grænmeti, ávextir, kornvörur, bakstursvörur, egg, mjólk, efni í þitsugerð.
- Mælitæki, dl.-mál, mæliskeiðar, vogir, pönnur, form og hnifar. Eldhúshöld við borðhald.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Útskýringar á uppskriftum sem notaðar eru.
- Sýnikennsla í meðferð hráefna.
- Helstu slyshættur í eldhúsi. Hvað ber að varast..
- Sýndur undirbúningur afmælisveislu, nemendur leggja fallega á borð.
- Nemendur vinna verkefni hvers tíma í 2-4 manna hópum undir leiðsögn kennara.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Stefnt er að því að nemendur vinni sömu verkefni og þar er samvinna og tillitsemi stór þáttur.
- Nemendur fá útskýringar og leiðsögn frá kennara í byrjun verks og meðan á verkinu stendur.
- Nemendur er þess þurfa fá leiðbeiningar sem henta, þannig að þeir geti unnið út frá hæfni og getu.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi:

Leiðsagnarmat: Vinnubrögð, spurningar frá kennara.

3.5. Hönnun og smíði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 4 kennslustundir á viku í u.þ.b. 7 vikur.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- Hönnun: Loftsprautuverkefni.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Kennslubækur í smíði fyrir 5. bekk.
- Ýmis verkfæri sem nýtast við viðfangsefnið.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- T.d. sýnikennsla og útskýringar.
- Skriflegar leiðbeiningar.
- Sýnishorn og myndir eru nýtt til að nemendur geri sér betur grein fyrir lokaafurð.
- Nemendur vinna verkefni sín undir leiðsögn kennara og fá aðstoð eftir þörfum.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Stefnt er að því að allir nemendur geri sömu verkefni en útfærsla getur verið mismunandi þannig að hver og einn geti unnið út frá eigin hæfni og getu.
- Nemendur fá handstýringu til að byrja með ef þess þarf.
- Stundum vinna nemendur sem eru á sama stað í verkefni saman í minni hópum. Þeir fá þá sameiginlega útskýringar og styðja síðan hver annan.
- Nemendur sem gengur vel með ákveðin verkefni aðstoða stundum samnemendur sína.
- Aukaverkefni eru til taks ef með þarf.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

b. Námsþæfni:

- Verkefni metin og leiðsagnarmat í kennslustundum.

3.6. Textílmenn

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 4 kennslustundir á viku í u.þ.b. 7 vikur.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- *Saumavélaræfingar. Nemendur þræða sjálfir yfir- og undirtvinna. Sauma beint spor og sikk-sakk. Áhersla lögð á að bakka í byrjun og enda saums.*
- *Klippa út snið og næla sniðið með títuþrjónum á efni.*
- *Sauma bangsa í saumavél.*
- *Þrjóna fót á bangsa. Fitja upp. Þrjóna garðaþrjón og fella af.*
- *Fjallað er um íslensku ullina og horft á myndband um efnið.*
- *Læra að telja út einföld mynstur í krosssaum.*
- *Þjálfist í að þræða nál, skipta um spotta og fela enda.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Sýnishorn frá kennara.*
- *Saumavél, tvinni og blöð.*
- *Flísefni, títuþrjónar, skæri, tróð og saumnál.*
- *Þrjónar, garn, lopi, tölur og ýmislegt annað til skreytingar.*
- *Bækur: Á Þrjónunum, Hvernig á að að sauma í saumavél? Topmodel litabók, Hannyrðir í 3.-6. bekk og Leikniæfingar í vélsaumi.*
- *Kennslumynd um ullina.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Sýnikennsla og útskýringar.*
- *Skriflegar leiðbeiningar.*
- *Sýnishorn og myndir eru nýtt til að nemendur geri sér betur grein fyrir lokaafurð.*
- *Nemendur vinna verkefni sín undir leiðsögn kennara og fá aðstoð eftir þörfum.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Stefnt er að því að allir nemendur geri sömu verkefni en útfærsla getur verið mismunandi þannig að hver og einn geti unnið út frá eigin hæfni og getu.*
- *Nemendur fá handstýringu til að byrja með ef þess þarf.*
- *Stundum vinna nemendur sem eru á sama stað í verkefni saman í minni hópum. Þeir fá þá sameiginlega útskýringar og styðja síðan hver annan.*
- *Nemendur sem gengur vel með ákveðin verkefni aðstoða stundum samnemendur sína.*
- *Aukaverkefni eru til taks ef með þarf.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

b. Námsþæfni:

- Verkefni metin og leiðsagnarmat; áhugi, frumkvæði, vinnubrögð og umgengni.

4. Náttúrugreinar

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í náttúrugreinum í lok námstíma.

a. Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum
Geta til aðgerða:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • greint og sagt frá hvernig tækni hefur áhrif á líf okkar á jörðinni. • skoðað ákveðið málefni frá ýmsum sjónarhornum og komið með hugmyndir tengdar þeim. • komið með tillögur er varða nánasta umhverfi og lífsskilyrði sjávardýra. • tekið afstöðu með málum sem varða málefni daglegs lífs. • rætt mikilvægi samvinnu í samstilltum aðgerðum sem varða eigið umhverfi.
Nýsköpun og hagnýting þekkingar:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fjallað um þekktar tækninýjungar og áhrif þeirra á mannlíf, umhverfi og náttúruna. • unnið undir leiðsögn í hópi eftir verkskiptri tímaáætlun við að hanna umhverfi, hlut eða kerfi.
Gildi og hlutverk vísinda og tækni:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gert sér grein fyrir mikilvægi gagna og geti nýtt sér líkön til að útskýra hugtök og fyrirbæri. • notað þau hugtök sem koma fram í námsbókum 5. bekkjar. • útskýrt hvernig tækni hefur áhrif á líf þeirra. • gert sér grein fyrir því að maðurinn er hluti af náttúrunni og að hann hefur áhrif á hana.
Vinnubrögð og færni:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hlustað, framkvæmt og sagt frá einföldum athugunum úti og inni. • útskýrt texta um náttúruvísindi og kynnt hann fyrir öðrum. • aflað sér upplýsinga um náttúruna frá mismunandi miðlum. • skráð einfalda skýrslu og beitt vísindalegum vinnubrögðum við öflun einfaldra upplýsinga. • notað ólíkar heimildir s.s. bækur eða netið til upplýsingaöflunar. • sett fram einfaldar niðurstöður í skýrslu.
Ábyrgð á umhverfinu:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekið eftir og rætt atriði í umhverfinu sínu, gert sér grein fyrir áhrifum þeirra á það lífríki sem fjallað er um. • lýst dæmum um áhrif af gjörðum mannsins á náttúru og mangert umhverfi í heimabyggð. • unnið með öðrum nemendum í hópi sem fjallar um umbætur í nærumhverfi. • gert sér grein fyrir samspili náttúrunnar, mannsins og heilbrigði eigin líkama.

	<ul style="list-style-type: none"> • tekið þátt í að skoða, skilgreina og bæta nærumhverfi og náttúru.
<i>Að búa á jörðinni:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • framkvæmt og lýst eigin athugunum á jarðvegi, veðrun, rofi og himingeimnum. • útskýrt hvernig Ísland byggist upp, hvernig landslag þess og jarðvegur breytist. • útskýrt innbyrðis afstöðu sólar og jarðar og hvernig hreyfing þeirra tengist því að tíminn líður, auk árstíða- og dægraskipti.
<i>Lífsskilyrði manna:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lýst áhrifum manna og gróðurs á ósonlagið á einfaldan hátt. • uppgötvað samspil lífvera og lífvana þátta í nærumhverfi.
<i>Náttúra Íslands:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lýst reynslu sinni af náttúrunni og gert skil á henni munnlega og skriflega. • lýst hvaða náttúruhamfarir hafa áhrif á gróður á Íslandi og hve mikil áhrifin eru. • útskýrt hvernig aðlögun lífvera að umhverfinu gerir þær hæfari til að lifa af.
<i>Heilbrigði umhverfisins:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt nýtingu manns á náttúru og auðlindum.
<i>Samspil vísinda, tækni og þróunar í samfélaginu:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bent á algeng efni á heimilum og í samfélaginu, notkun þeirra og áhrif á heilsu manna og umhverfi.

4.0. Náttúrufræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Meginmarkmið námsins er að gera nemendur meðvitaða um náttúru Íslands, fjölbreytileika hennar, auðlindir og sérstöðu. Einnig að þau átti sig á eðli vísindanna, s.s. ljósi, speglun, linsum, krafti, mælingum og hljóði.

Tímafjöldi: 3 kennslustundir á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- Að kynna lífverum á landi og gera sér grein fyrir að þær eru margar og fjölbreyttar.
- Að átta sig á að umhverfi landsins er mjög fjölbreytt, að læra um ólík gróðurlendi og landslag.
- Að gera sér grein fyrir tengslum lífvera við búsvæði sitt og aðrar lífverur.
- Að kynna og læra að þekkja nokkrar helstu lífverur í lífríki Íslands: plöntur, fugla, spendýr, smádýr og sveppi.
- Að þjálfast í að greina lífverur til ákveðinna hópa eða tegunda.
- Að læra nokkur grundvallaratriði í grasafræði.
- Að þjálfast í vinnubrögðum sem einkennast af frelsi, sköpunargleði, samstarfi, rökhugsun og jafnframt ákveðnum aga sem fagið sjálft kallar eftir.
- Að átta sig á mikilvægi þess að nýta náttúruauðlindir á sjálfbæran hátt.
- Að læra að meta fegurð náttúrunnar og að njóta samvista við hana.
- Að þjálfast í að lesa í náttúruna og túlka fyrirbæri hennar.
- Að átta sig á mikilvægi góðrar umgengni við náttúruna í stóru og smáu.
- Að þjálfast í og öðlast þekkingu á vísindalegum vinnubrögðum.
- Að kynna sögu vísindanna og geta nefnt dæmi um hvernig framfarir í vísindum hafa haft áhrif á daglegt líf.
- Aðgera sér grein fyrir áhrifum manns á náttúru og takmörkunum hans til að stjórna náttúrunni.
- Að kynna ýmsum viðfangsefnum frá eðlisfræðinni, s.s. ljósi, speglum, linsum, rafmagni og seglum.
- Að kynna veðurfræði, eldvirkni, jarðsögu og landmótun.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Auðvitað á ferð og flugi.
- Líf á landi.
- Ítarefni af vef frá kennara.
- Fræðslumyndir.
- Ýmsir námsvefir.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Innlögn kennara.
- Horft á fræðsluefni.
- Einstaklingsvinna.

- Hópavinna.
- Uppgötvanir, tilraunir og rannsóknir.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Hljóðbækur.
- Aðlagð námsefni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat, hlutapróf.

5. Samfélagsgreinar

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í samfélagsgreinum í lok námstíma.

a. Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispáttur: Landnám Íslands og víkingaöld

Efnispáttir:	Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum
<p><i>Reynsluheimur:</i> (Umhverfi, samfélag, saga, menning: Hæfni nemanda til að skilja veruleikann)</p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sýnt fram á skilning á mikilvægum gildum, svo sem kærleika, mannhelgi, félagslegu réttlæti, umhyggju fyrir öðrum mönnum og öllu lífi. • skýrt tengsl samfélags, náttúru, trúar og lífsviðhorfa fyrr og nú. • fylgt ferli orsaka og afleiðinga af gerðum manna og bent á leiðir til úrbóta. • gert grein fyrir einkennum og stöðu Íslands í heiminum í ljósi legu og sögu landsins, breytilegrar menningar, trúar og lífsviðhorfa. • greint samhengi heimabyggðar við umhverfi, sögu, menningu og félagsstarf. • notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni. • lýst náttúruferlum sem hafa áhrif á land og gróður. • áttað sig á hvernig loftslag og gróðurfar hafa áhrif á búsetu og lífsskilyrði. • lýst með dæmum áhrifum tækni og mannlegra athafna á samfélag og umhverfi. • gert sér grein fyrir nýtingu og vernd auðlinda og umhverfis, hvernig hver einstaklingur getur lagt sitt af mörkum til verndar. • notað kort og gröf til að afla sér upplýsinga. • velt fyrir sér ýmsum þáttum sem sagan hefur mótast af. • lýst einkennum og þróun íslensks þjóðfélags. • dregið upp mynd af afmörkuðum efnispáttum sögunnar. • greint hvernig sagan birtist í heimildum. • lýst margbreytileika trúarbragða og lífsviðhorfa og áhrifum þeirra á líf fólks. • gert grein fyrir völdum frásögnum, hefðum, hátíðum, siðum og táknum í kristni og ásatrú. • gert sér grein fyrir margbreytileika fjölskyldna og margvíslegum hlutverkum innan þeirra. • sýnt fram á skilning á kostnaði eigin neyslu og sé læs á þau áhrif sem ýmis tilboð og auglýsingar hafa á eigin neyslu og á samfélagið. • séð gildi slysavarna og viðbragða við slysum í heimahúsum, nærsamfélagi og náttúrunni.

<p>Hugarheimur: (Sjálfsmynd: Hæfni nemanda til að átta sig á sjálfum sér og öðrum)</p>	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lýst sjálfum sér og tekið dæmi um þætti sem hafa áhrif á sjálfsmynd hans, svo sem úr nærsamfélagi, umhverfi og menningu. • lýst með dæmum gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir eigin sjálfsvitund. • áttað sig á ólíkum kynhlutverkum á nokkrum sviðum og hvernig þau mótast og breytast. • gert sér grein fyrir eigin styrkleikum og veikleikum. • vegið og metið áhrif fyrirmynda og staðalmynda, hvernig vinna megi með þau á sjálfstæðan og uppbyggjandi hátt. • lýst margvíslegum tilfinningum og áttað sig á áhrifum þeirra á hugsun og hegðun. • tileinkað sér heilbrigða og holla lífshætti. • metið jákvæð og neikvæð áhrif ýmissa áreita í umhverfinu á líf hans og tekið gagnrýna afstöðu til þeirra. • sett sig í spor fólks með ólíkan bakgrunn á völdum stöðum og tímum. • sett sér markmið og gert áætlanir við fjölbreytt viðfangsefni.
<p>Félagsheimur: (Samskipti: Hæfni nemanda til að mynda og þróa tengsl sín við aðra)</p>	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekið þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðu, m.a. á bekkjarfundum. • borið kennsl á ólíkan bakgrunn fólks og virt frelsi þess til mismunandi trúar, lífsgilda, skoðana og lífshátta. • metið og brugðist við ólíkum skoðunum og upplýsingum á fordómalausan hátt. • tekið þátt í samræðu um stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi og skyldur, sýnt ábyrgð í samskiptum og áttað sig á réttindum sínum samkvæmt alþjóðasáttmálum. • tjáð þekkingu sína og viðhorf með fjölbreyttum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra. • nefnt dæmi um gildi jafnréttis og mannréttinda í samfélaginu og rætt áhrif staðalímynda. • sýnt sanngirni, sjálfstraust og virðingu í samskiptum og samvinnu við aðra. • rætt um eigin athafnir og afleiðingar þeirra. • rætt reglur í samskiptum fólks og tekið þátt í að setja sameiginlegar leikreglur með öðrum. • sýnt samferðafólki sínu tillitssemi og umhyggju.

5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Meginmarkmiðið með trúarbragðafræðikennslunni er að kynna ásatrú og kristna trú fyrir nemendum. Að þau þekki helstu einkenni, siði og venjur, kynnist fjölbreytileikanum og dýpki með sér aukinn skilning og umburðarlyndi gagnvart þjóðum heims.

Tímafjöldi: 1 kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- að geta gert grein fyrir völdum frásögnum, hefðum, hátíðum, siðum og táknum í kristni.
- að þekkja valda þætti úr sögu Ísraels.
- að kunna og skilja boðorðin 10.
- að lesa um líf og störf Jesú.
- að öðlist skilning á ástæðum kristniboðs- og hjálparstarfi kirkjunnar.
- að kynnast siðum, ásum, goðum og táknum í ásatrú.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Efni frá kennara um ásatrú.
- Óðinn og bræður hans.
- Kristin trú.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Innlögn kennara.
- Einstaklingsvinna.
- Hópavinna.
- Fræðslumyndir.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Hljóðbækur.
- Aðlagð námsefni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat.

5.2. Jafnrétti og lífsleikni

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Meginmarkmiðið er að nemendur þekki SMT reglur skólans og Olweusarverkefnið.

Tímafjöldi: 1 kennlustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Að gera sér grein fyrir áhrifum eigin hegðunar á líðan sína og annarra.
- Að læra að nota og fara eftir yfirheitum skólans og tileinki sér samskiptareglur SMT.
- Að fá þjálfun í að tjá og rökstyðja hugsanir sínar og skoðanir frammi fyrir bekknum.
- Að vinna á margvíslegan hátt með hugtök tengd heilbrigði og hollum lífsháttum.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- SMT reglur skólans.
- Olweusar bókin.
- Efni frá kennara.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Innlögn frá kennara.
- Einstaklingsvinna.
- Hópavinna.
- Umræður og verkefni.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Aðlagð námsefni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat.

5.3. Landfræði, saga, og sam-/þjóðfélagsfræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Meginmarkmið er að nemendur kynnist landi og þjóð, á tímum víkinga og í nútímanum.

Tímafjöldi: 3 kennslustundir á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- að kynnst helstu heimildum um landnám Íslands.
- að auka skilning, þekkingu og áhuga sinn á tímabilinu 800-1050 í sögu Íslands, m.t.t. upphafsþróunar íslensks samfélags, daglegs lífs, útbreiðslu og þróunar samfélaga, siða, viðhorfa og trúar.
- að kynnst staðhátum, kennileitum og byggð á Íslandi.
- að þjálfast í vinnu með landakort.
- að öðlast þjálfun í lestri korta og í skrásetningu á kort.
- að fá aukinn áhuga á staðhátum vítt og breitt um landið.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Víkingaöld.
- Ísland, hér búum við.
- Fræðsluefni af vef.
- Litlu landnemarnir.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Innlögn frá kennara.
- Einstaklingsvinna.
- Hópavinna.
- Umræður og verkefni.
- Vettvangsferðir.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Hljóðbækur.
- Aðlagað námsefni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat, hlutapróf.

6. Skólaípróttir

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í skólaípróttum í lok námstíma. Þau byggjast á (a) viðmiðum og (b) umsögnum til að meta viðmiðin sem liggja til grundvallar námsmati í lok annar.

a. Viðmið um námshæfni í skólaípróttum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispáttur	Viðmið um námshæfni í skólaípróttum fyrir 5. bekk Við lok árgangs geti nemandi:
Heilsa og velferð	<ul style="list-style-type: none"> fylgt reglum í búningsklefa tekið þátt í leikjum og/eða stundi ípróttir með ánægju og félagsleg samskipti að leiðarljósi, ásamt því að efla almenna líkamshreysti tekið þátt í leikjum og leikrænum æfingum sem efla líkamspól, styrk, hraða og viðbragð

Efnispáttur	Viðmið um námshæfni í skólaípróttum fyrir 5. bekk Við lok árgangs geti nemandi:
Hreyfing og afkastageta	<ul style="list-style-type: none"> sýnt jákvætt viðhorf og virkni í sundtímum sýnt jákvætt viðhorf og virkni í ípróttatímum framkvæmt ýmsar flóknar æfingar sem bæta samhæfingu og liðleika framkvæmt samsettar æfingar eins og kollhnís, handstöðuveltu o.fl. þol – Ástjörn þol – 3 mín hlaup styrkur – kviðkreppur – 30 sek. samhæfing – sipp – 30 sek. liðleiki – sitjandi teygja kraftur – langstökk – án atrennu snerpa – 10x5 m hlaup synt 75 m bringustund – viðstöðulaust synt 25 m skólábaksund – viðstöðulaust synt 25 m baksund – viðstöðulaust synt 25 m skriðsund – stílsund synt kafsund og sótt hlut á 2 metra dýpi troðið marvaða – 30 sek.

Efnispáttur	Viðmið um námshæfni í skólaípróttum fyrir 5. bekk Við lok árgangs geti nemandi:
Félagslegir þættir og samvinna	<ul style="list-style-type: none"> sýnt samnemendum virðingu sýnt kennara/starfsfólki virðingu tekið tapi sem og sigri leyst úr ágreiningi sem komið getur upp í ípróttum tekið þátt í æfingum, leikjum og ípróttum sem efla markvisst samvinnu innan minni eða stærri hópa

Efnispáttur	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 5. bekk Við lok árgangs geti nemandi:
Öryggi og skipulag	<ul style="list-style-type: none"> farið eftir fyrirmælum farið eftir reglum sem snúa að umgengni í íþróttamannvirkjum, íþróttahúsum og sundstöðum umgengist áhöld og tæki á öruggan hátt mætt með íþróttaföt mætt með sundföt

c. Grunnþættir menntunar í skólaíþróttum

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í skólaíþróttum:

Grunnþáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar Að nemandi
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none"> taki þátt í leikjum og/eða stundi íþróttir með ánægju og félagsleg samskipti að leiðarljósi ásamt því að efla almennt líkamshreysti. hafi grunnþekkingu á mikilvægi góðrar næringar, nægum svefni og almennri umhirðu.
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none"> hafi rétt á þátttöku í íþróttum til jafns við aðra.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none"> hafi fengið tækifæri til að kjósa með lýðræðislegri kosningu um val á hreyfingu/leik í skólaíþróttum/sundi, þar sem hann fær tækifæri til að hafa áhrif á skipulagið. hafi jafnan rétt á við aðra að stunda hreyfingu a.m.k. 3 sinnum í viku í 40 mín. í senn.
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none"> fái tækifæri til að ræða um mikilvægi hreyfingar fyrir líkamlega og andlega heilsu og vellíðan. þekki heiti helstu líkamshluta. tileinki sér réttar reglur í leikjum og geti skorið úr ágreiningi ef upp kemur. tileinki sér almennar reglur íþróttamannvirkja. læri að taka tapi sem og sigri. geti tekið þátt í leikjum sem styrkja samvinnu og samskipti nemenda.
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none"> fái tækifæri til að velja leik eða hreyfingu sem honum finnst áhugaverð og skemmtileg. þjálfist í því að fara rólega af stað í upphafi reglubundinnar hreyfingar og einnig í lok æfingar og skilji hvers vegna. hafi jákvæða upplifun af íþróttaiðkun. hafi ánægju af því að hreyfa sig reglulega. sé meðvitaður um gildi æfinga sem stundaðar eru í íþróttatímum.
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none"> sé kennt að leita leiða til að virkja sinn eigin sköpunarkraft. hafi skoðun á því sem hann er að gera hverju sinni og taki sjálfstæðar ákvarðanir.

6.1. Íþróttir

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum. Tímafjöldi: Tvær 40 mín. kennslustundir á viku að jafnaði yfir skólaárið.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Viðfangsefni 1; **Grunnþættir líkams- og hreyfiþroska**
  - Líkamsstaða og líkamsbeiting, samhæfing, styrkur, þol, hraði, jafnvægi, liðleiki.
- Viðfangsefni 2; **Rytmískar leikfimiæfingar**
  - með bolta, hringi, sippubönd, bönd, keilur.
  - án smááhalda.
- Viðfangsefni 3; **Áhaldafimleikar**
  - Gólfæfingar, stökk, sveiflur, klifur, róla sér, svífa um gangandi.
- Viðfangsefni 4; **Leikir**
  - Boltaleikir, hlaupa- og viðbragðsleikir, kraftleikir, leiknileikir, samvinnuleikir, hugmyndaleikir, ratleikir.
- Viðfangsefni 5; **Frjálsíþróttir**
  - Hlaup, hindranahlaup, stökk, köst.
- Viðfangsefni 6; **Vetraríþróttir**
  - Svig- og gönguskíðaiðkun, snjóþrettaiðkun, útivist að vetri.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst er stuðst við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Námsgagn 1 : **Áhöld í íþróttasal**
  - **Minni áhöld:** Boltar, gjarðir, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, léttar dýnur, liðabönd, vesti, mjúkir boltar, badminton flugur og spaðar, bandý boltar og kylfur, combi sett, keilur, skeiðklukkur, málband, spilastokkur, mottur.
  - **Stærri áhöld:** Kistur, kubbar, hestar, kaðlar, slár, badminton uppistöður, blak uppistöður, mörk, körfur, bekkir, stærri dýnur, stökkbretti, boltagrindur, boltanet.
- Námsgagn 2 : **Áhöld í skóla og á skólalóð**
  - **Minni áhöld:** Boltar, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, mjúkir boltar, liðabönd, vesti, bandý kylfur.
  - **Stærri áhöld:** Klifurbrautir, rólur, mörk, gervigrasvöllur, körfuspjöld, yfir-veggur.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Leið 1: **Kennsla á Ásvöllum**
  - **Íþróttasalur.**
  - **Útisvæði við Ásvelli.**
- Leið 2: **Kennsla utanhúss**
  - **Skólalóð.**

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Aðferð 1: **Kennsluáðferðir**

- Sýnikennsla, vettvangsferðir, endurtekningaræfingar, námsleikir, verkstæðiskennsla (stöðvabjálfun), áfangabjálfun, stöðugt bjálfunarálag, spurnaraðferðir, þrautalausnir og þrautabrautir, hlutverkaleikir, hermileikir, leitaráðferðir, kannanir, hópvinubrögð, frásögn og sagnalist, sjónsköpun, hugarflug, leikræn tjáning, sviðsetning, söguáðferð.
- Aðferð 2: **Kennsluáðferðir og leiðir**
  - IPad og tengd tækni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat / lokamat.

a. Lykilhæfni:

- Leið 1: **Heilsa og velferð;**
  - Námsmat
    - Framfarir.
- Leið 2: **Hreyfing og afkastageta;**
  - Námsmat
    - Færni- og afkastagetupróf.
    - Eurofitness próf (þol, styrkur, snerpa, samhæfing, liðleiki, kraftur).
- Leið 3: **Félagslegir þættir og samvinna;**
  - Námsmat
    - Virkni í kennslustundum.
- Leið 4: **Öryggi og skipulag;**
  - Námsmat
    - Að fara eftir reglum, m.a. öryggisreglum í íþróttahúsi.
    - Að fylgja fyrirmælum kennara og starfsmanna.

b. Námsþæfni:

- Leið 1: Útfærsla

6.2. Sund

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum. Tímafjöldi: Ein 40 mínútna kennslustund að jafnaði á viku yfir skólaárið.

Áhersla er lögð á að nemandi þjálfist og öðlist aukna færni í mismunandi sunnaðferðum.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- Viðfangsefni 1; **Grunnþættir líkams- og hreyfiproska**
  - Að nemandi þjálfist í æskilegri líkamsstöðu í vatni og líkamsbeitingu, samhæfingu, liðleika, þoli, krafti, viðbragðs og hraða auk almennrar vatnsaðlögunar.
- Viðfangsefni 2; **Bringusund**
  - Að nemandi nái tókum á legu, takti, öndun, arm- og fótataki.
  - Að nemandi geti synt 75 metra viðstöðulaust.

- Viðfangsefni 3; **Skólabaksund**
  - Að nemandi nái tökum á legu, takti og samhæfingu í arm- og fótataki.
  - Að nemandi geti synt 25 metra viðstöðulaust.
- Viðfangsefni 4; **Skriðsund**
  - Að nemandi nái tökum á legu, takti, öndun, arm- og fótataki.
  - Að nemandi geti synt 25 metra skriðsund.
- Viðfangsefni 5; **Baksund**
  - Að nemandi nái tökum á legu, takti, arm- og fótatökum.
  - Að nemandi geti synt 25 metra viðstöðulaust.
- Viðfangsefni 6; **Kafsund og köfun**
  - Að nemandi taki þátt í grunnæfingum í kafsundi og köfun.
  - Að nemandi geti sótt hlut á 1-2 metra dýpi.
- Viðfangsefni 7; **Marvaði**
  - Að nemandi þjálfist í að troða marvaða í 20 – 30 sek.
- Viðfangsefni 8; **Fatasund**
  - Að nemandi kynnist því að vera í fötum í sundi.
- Viðfangsefni 9; **Leikir**
  - Að nemandi taki þátt í ýmsum leikjum til að öðlast færni í samvinnu, aukið þol, kraft, hraða og viðbragð.
  - Að nemandi læri að bera virðingu fyrir þörfum og getu samnemenda.
  - Að nemandi fái tækifæri til að bæta félagsþroska sinn og samskiptahæfni.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Námsgagn 1; **Áhöld í sundlaug**
  - Kútar, stór bretti, lítil bretti, sundfit, flotholt af ýmsum gerðum, kafhringir, kafhlið, gjarðir, dýnur, boltar.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Leið 1: **Kennsla fer fram í**
  - Ásvallalaug.
  - Unnið með sundkennsluleiðbeiningar í ákveðinn tíma til að styðja við nemendur til að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:
    - Við upphaf kennsluárs.
    - Um mitt kennsluár.
    - Við lok kennsluárs.
- Leið 2: **Heimanám (foreldrar)**
  - Nemendur eru hvattir til að stunda sund utan skólatíma og mæta þannig kröfum námsins.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Aðferð 1: **Kennsluaðferðir**

- Sýnikennsla, endurtekning, leikir, þolþjálfun, þrautbrautir, hópvinna, samvinna, sköpun.
- Aðferð 2: **Kennsluaðferðir og leiðir**
  - IPad og tengd tækni.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- *Leiðsagnarmat / lokamat.*

a. Lykilhæfni:

- **Námsmat**
  - 5.sundstig.
  - Virkni í kennslustundum.
  - Viðhorf og áhugi.

b. Námsþæfni:

- *Leið 1: Útfærsla*

7. Stærðfræði

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í stærðfræði í lok námstíma.

a. Viðmið um námshæfni í stærðfræði

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í stærðfræði
Að geta spurt og svarað með stærðfræði:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> tjáð sig um stærðfræði, útskýrt hugsun sína um hana fyrir öðrum, leitað lausna og sett stærðfræðileg viðfangsefni fram á fjölbreyttan hátt með því að beita skapandi hugsun, ígrundun, óformlegri og einfaldri, formlegri röksemdafærslu, fylgt og metið rökstuðning annarra. spurt, tjáð sig munnlega og skriflega um spurningar og svör sem eru einkennandi fyrir stærðfræði og haft innsýn í hvers konar svara má vænta. leyst stærðfræðiþrautir um viðfangsefni sem gefa tækifæri til að beita innsæi, eigin túlkun og framsetningu, byggða á fyrri reynslu og þekkingu. sett fram, meðhöndlað, túlkað og greint einföld reiknilíkön, teikningar og myndrit sem tengjast umhverfi hans og daglegu lífi. sett fram óformleg og einföld, formleg stærðfræðileg rök, skilið og metið munnlegar og skriflegar röksemdir sem settar eru fram af öðrum.
Að kunna að fara með tungumál og verkfæri stærðfræðinnar:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> notað hugtök og táknmál stærðfræðinnar og hentug verkfæri, þar með talin hlutbundin gögn, reiknirit, talnalínu, vasareikna og tölvur til rannsókna á stærðfræðilegum viðfangsefnum og tjáð sig bæði munnlega og skriflega um lausnir stærðfræðiverkefna. notað óformlega framsetningu annars vegar og táknmál stærðfræðinnar hins vegar og sýnt að hann skilur innbyrðis tengsl þeirra. túlkað og notað einföld stærðfræðitákn, þar með talið breytur og einfaldar formúlur, túlkað milli tákna og daglegs máls. sett sig inn í og tjáð sig, bæði munnlega og skriflega, um ólíkar leiðir við lausnir stærðfræðiverkefna. valið og notað hentug verkfæri, þar með talin hlutbundin gögn, reiknirit, talnalínu, vasareikna og tölvur, til rannsókna á stærðfræðilegum viðfangsefnum.
Vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> unnið einn og í samvinnu við aðra að því að rannsaka, greina, túlka, setja fram tilgátur og finna lausnir á viðfangsefnum, sem tengjast samfélagi og umhverfi með fjölbreyttum aðferðum og kynnt niðurstöður sínar, lesið og lagt mat á stærðfræðitexta. tekið þátt í að þróa fjölbreyttar lausnaleyðir, með því m.a. að nota skráningu með tölum, texta og teikningum. rannsakað, sett fram á skipulegan hátt og rökrætt stærðfræðilega, með því m.a. að nota hlutbundin gögn, skráningu og upplýsingatækni.

	<ul style="list-style-type: none"> • lesið einfaldan, fræðilegan texta og notað upplýsingar, þar sem stærðfræðihugtök koma fyrir. • undirbúið og flutt kynningar á eigin vinnu með stærðfræði. • unnið í samvinnu við aðra að lausnum stærðfræðiverkefna, þar sem byggt er á ólíkum forsendum og hugmyndum nemenda. • þekki helstu hugtök um fjármál og geti tekist á við verkefni úr umhverfinu eða samfélaginu, þar sem þarf að afla upplýsinga, vinna úr þeim og finna lausn.
Tölur og reikningur:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tjáð stærðir og hlutföll, reiknað með ræðum tölum, tekið þátt í að þróa lausnaleyðir við útreikninga, skráð svör sín með tugakerfisrithætti, nýtt sér samhengi og tengsl reikniaðgerðanna. • notað ræðar tölur, raðað þeim og borið saman. • notað tugakerfisrithátt og sýnt að hann skilur sætiskerfi. • skráð hlutföll og brot á ólíka vegu og sýnt fram á að hann skilur sambandið milli almennra brota, tugabrota og prósentu. • reiknað á hlutbundinn og óhlutbundinn hátt með tölum. • tekið þátt í að þróa hentugar aðferðir við reikning með tölum sem byggja á eigin skilningi. • leyst viðfangsefni sem sprottin eru úr daglegu lífi og umhverfi, með hugarreikningi, vasareikni, tölvuforritum og skriflegum útreikningum. • notað almenn brot, tugabrot og prósentur við útreikninga á daglegum viðfangsefnum.
Algebra:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rannsakað mynstur, notað bókstafi fyrir óþekktar stærðir, fundið lausnir á jöfnum með óformlegum aðferðum og notað reglur algebrunnar við reikning. • rannsakað og sett fram talnamynstur á skipulegan hátt. • notað bókstafi fyrir óþekktar stærðir í einföldum stæðum og jöfnum.
Rúmfræði og mælingar:	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • notað undirstöðuhugtök rúmfræðinnar og unnið með rúmfræðilegar færslur, einslögun og mælikvarða, búið til líkön og teiknað skýringarmyndir, áætlað og mælt horn, þyngd, tíma og hitastig með viðeigandi mælikvarða, áætlað og mælt lengd, flöt og rými og nýtt hnitakerfi, hlutbundin gögn og tölvur til þessara hluta. • notað hugtök og aðferðir rúmfræðinnar til að útskýra hversdagsleg fyrirbrigði. • rannsakað og greint tvívíð og þrívíð form, teiknað einfaldar flatar- og þrívíddarmyndir, speglað, snúið og hliðrað flatarmyndum við rannsóknir á mynstrum sem þekja flötinn. • notað mælikvarða og einslögun í tengslum við teikningar, áætlað ummál, flatarmál og rúmmál í raunverulegum aðstæðum, rannsakað aðferðir til að reikna það. • áætlað og mælt horn, þyngd, tíma og hitastig með viðeigandi mælikvarða og dregið ályktanir af mælingunum. • rannsakað og gert tilraunir í rúmfræði með því að nota tölvur og hlutbundin gögn.

- notað hnitakerfi til að tjá og leysa rúmfræðileg verkefni.
- tengt tölur og útreikninga við flatarmyndir og þrívíða hluti.

Tölfræði og líkindi: *Við lok árgangs geti nemandi:*

- framkvæmt einfaldar tölfræðirannsóknir, unnið og lesið úr niðurstöðum sínum, sett upp í einföld myndrit, tekið þátt í umræðum um gögn og upplýsingar, dregið ályktanir um líkur og reiknað út líkur í einföldum tilvikum.
- safnað og unnið úr gögnum, miðlað upplýsingum um þau, m.a. með töflum og myndritum.
- gert einfaldar tölfræðirannsóknir og dregið einfaldar ályktanir af þeim.

7.0. Stærðfræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Meginmarkmið er að dýpka skilning nemenda á grunnhugtökum stærðfræðinnar og efla þekkingu þeirra á notagildi hennar. Ánægja nemenda í stærðfræðináminu felst í leik með tölur og form, í að skilja stærðfræðileg tengsl og að geta leyst alls kyns verkefni og þrautir á hlutbundinn og óhlutbundinn hátt.

Tímafjöldi: 6 kennslustundir á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefni í námsgreininni eru:

- að geta glímt við lausnir verkefna og þrauta í tengslum við daglegt líf.
- að kynnst ýmsum reikniaðgerðum og geti beitt þeim við úrlausn verkefna.
- að kynnst hugsun um almenn brot og vinni með þau.
- að finna hlutföll og prósentur.
- að öðlast þekkingu á mynstrum.
- að öðlast færni í algebru, tugabrotum, mælingum, rúmfræði, tölfræði og líkindafræði.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Stika Ia og Stika Ib.
- Verkefni með vasareikni.
- Aðlagð námsefni.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Innlögn kennara.
- Hópavinna.
- Einstaklingsvinna skv. vikulegri áætlun.
- Kennsla á þau hjálpartæki sem notuð eru t.d. vasareikni og gráðuboga.

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- Skipta verkefnum niður í hæfilegar vinnulotur.
- Styttu og einfalda verkefni.
- Nota tímavaka.
- Hlutbundin vinna.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Leiðsagnarmat, hlutapróf eftir hvern kafla.
- Lokapróf að vori.
- Aðlagð próf.

8. Upplýsinga- og tæknimennt

Námshæfni – viðmið og mat

Mat á námshæfni felur í sér að meta árangur nemenda í upplýsinga- og tæknimennt í lok námstíma.

a. Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt
Vinnulag og vinnubrögð:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> nýtt upplýsingaver sér til gangs og ánægju, s.s. til lesturs, hlustunar og leitarnáms. nýtt rafrænt námsefni á ýmsu formi til stuðnings við vinnutækni og vinnulag. sýnt nokkuð sjálfstæði í vinnubrögðum með leiðsögn og í samvinnu með öðrum. nýtt sér mismunandi tæknibúnað á fjölbreyttan hátt. beitt nokkuð rétttri fingrasetningu.
Upplýsingaöflun og úrvinnsla:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> leitað og nýtt upplýsingar við verkefnavinnu og leitað upplýsinga með leiðsögn. nýtt rafrænt og gagnvirkt námsefni. verið meðvitaður um mismunandi gæði upplýsinga. unnið á einfaldan hátt með heimildir. nýtt hugbúnað og forrit við einfalda uppsetningu ritsmíða. þekkt hugbúnað/forrit sem notuð eru við vinnslu á tölulegum gögnum.
Tækni og búnaður:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> nýtt hugbúnað/forrit við gerð ritunarverkefna. þekkt hugbúnað/forrit sem notuð eru við myndvinnslu.
Sköpun og miðlun:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> rætt og lýst á einfaldan hátt eigin upplýsinga- og miðlalæsi. notað hugbúnað/forrit við miðlun þekkingar á einfaldan hátt.
Siðferði og öryggismál:	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> sýnt ábyrgð á meðferð upplýsinga. farið eftir reglum um ábyrga netnotkun og á einfaldan hátt verið meðvitaður um siðferðislegt gildi þeirra og þekki til þess að hann beri ábyrgð á eigin samskiptum.

8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1 kennlustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Fingraþjálfun.*
- *Notkun á hugbúnaði til ritvinnslu t.d. Word.*
- *Notkun á forriti til vinnu með tölum t.d. Excel.*
- *Æfing í forritun s.s. tölvuleikjagerð (notkun forrits) og forritun (notkun á hugbúnaði á vef).*
- *Æfingar í að leita á vef.*
- *Umræða um ábyrga netnotkun.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Vefsíðan Typingweb.com.*
- *Ritvinnsluforrit.*
- *Vefsíða um forritun (code.org).*
- *Leitarsíður.*
- *Myndbönd og fleira af nams.is um netnóttun.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Verkefni unnin eftir fyrirmælum kennara, af skjávarpa og af blaði.*
- *Nemendur sækja upplýsingar á vefinn.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Hver nemandi vinnur verkefni á sínum hraða og fær aðstoð kennara eins og þörf er á.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- *Leiðsagnarmat – þar sem tekið er mið af hæfniviðmiðum*
  - *Verkefni metin að jöfnu.*
  - *Að haldið sé vel utan um verkefnaöppu sem vistuð er á svæði nemenda.*
  - *Vinnubrögð í kennlustundum.*
  - *Sjálfstæði í vinnubrögðum.*
  - *Hraði í fingraþjálfun.*

VIÐAUKI

Kynning skólanámskrár og viðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar

Hlutverk þessa viðauka er að kynna og útskýra hlutverk skólanámskrár fyrir skólasamfélaginu í Hafnarfirði. Sömuleiðis er honum ætlað að kynna viðmið bæjarins um það hvernig einstaka námssvið og námsgreinar eru kynnt í skólanámskrá til að þau uppfylli gæði.

Viðaukinn skiptist í sjö hluta:

- A. Skólanámskrá og viðmið
- B. Viðmiðunarstundaskrá og viðmið
- C. Menntastefna skóla og viðmið
- D. Grunnþættir menntunar og viðmið
- E. Námssvið, námsgreinar og viðmið
- F. Hæfni (námsþæfni og lykilþæfni) og viðmið
- G. Námsmat, matskvarðar og viðmið

Viðauki A: Skólanámskrá og viðmið

Grunnskólastarf er unnið á grundvelli laga og reglugerða með viðeigandi viðmiðum sem þar birtast og fær sýnileika í námskrá einstakra skóla, nefnd skólanámskrá. Um skólanámskrá er sérstaklega kveðið í [aðalnámskrá grunnskóla](#) (2011, bls. 63-64):

12.1 Skólanámskrá

Sérhver skóli semur skólanámskrá. Í skólanámskrá gerir skóli grein fyrir því hvernig hann nýtir það svigrúm til ákvarðana og athafna sem lög, reglugerðir, aðalnámskrá og skólastefna viðkomandi sveitarfélaga veita. Skólar sem eru einkareknir og tilheyra ekki tilteknu sveitarfélagi þurfa ekki að lúta ákvæðum skólastefnu sveitarfélaga.

Skólanámskrá er nánari útfærsla á ákvæðum aðalnámskrár og í henni gefst kostur á að laga opinber fyrirmæli að sérstöðu hvers skóla og staðbundnum aðstæðum og gera grein fyrir hvernig þær aðstæður eru nýttar til að efla nám og kennslu.

Í skólanámskrá er gerð grein fyrir þeim gildum sem starf skólans byggist á. Þar eru útfærð þau almennu viðmið sem sett eru í aðalnámskrá.

Skólanámskrá er unnin í samhengi við starfsáætlun skóla og þarf að lesa þær saman til að fá fullt samhengi um skólastarfið.

Hugtakið námskrá er hægt að skilgreina mismunandi eftir tegundum hennar í skólastarfinu:

NÁMSKRÁ = Námskrá er skráð (rituð) áætlun um inntak og gæði á námi sem stefnt er að fram fari hjá ákveðnum nemendahópi á gefnum námssviðum innan afmarkaðs tíma sem framfylgt er með virku kennsluskipulagi með framkvæmd kennara undir stjórn skólastjóra viðkomandi skóla. Framkvæmd á námsskipulagi við að koma námskrá í virka framkvæmd er háð faglegri ábyrgð kennara (saman) í þeim tilgangi að ná sem mestum árangri í kennslustarfsemi út frá þeim viðmiðum sem námskráin stefnir að. Námskrá er fylgt eftir með frekari verkáætlunum eftir atvikum í skólum (t.d. vikuáætlunum, kennsluáætlunum o.fl.) eftir skipulagi í skóla/árgöngum/kennara, til að koma þeim í sem raunhæfasta framkvæmd. Skólar þurfa að viðhafa árleg skil á (skóla)námskrá til fræðsluyfirvalda (í staðfestingarferli) en ekki á verkáætlunum (kennsluáætlunum) sem eiga að koma námskrá í framkvæmd (hluti innra og ytra mats).

Ræða má um fjórar tegundir námskráa í grunnskólum:

Skólanámskrá = Námskrá eins skóla með almennri stefnu um gæði skólastarfs og námsáherslur sem innifelur allar bekkjarnámskrár skóla og mynda saman eina heildarnámskrá fyrir einn skóla. Skólanámskrá lýtur sameiginlegri uppbyggingu í Hafnarfirði (sjá síðar).

Bekkjarnámskrá = Námskrá sem gildir fyrir einn bekk/árgang nemenda, t.d. nemendur í 1. bekk, 2. bekk o.s.frv., alls 10 námskrár í heildstæðum grunnskóla. Bekkjarnámskrá er dreift til foreldra nemenda í viðkomandi árgangi á hverju hausti á stafrænu formi og birt á vef skóla sem hluti skólanámskrár skóla. Bekkjarnámskrá er með sameiginlega uppbyggingu í Hafnarfirði óháð aldri nemenda eða bekk.

Sviðsnámskrá = Námskrá eins námssviðs (alls átta í grunnskólum auk vals), t.d. stærðfræði, íslenska o.s.frv., fyrir einn grunnskóla í gegnum alla bekki skólans. Sviðsnámskrá birtist í skólanámskrá skóla og dreifist um allar bekkjarnámskrár hennar. Mikilvægt er að sviðsnámskrá myndi eina heild í skólastarfi milli bekkja skólans. Einstök námssvið eru skilgreind á grunni viðmiða um námshæfni (þekking, leikni og viðhorf) auk útlistunar á fyrirkomulagi einstakra námsgreina námssviðsins með viðeigandi lýsingu (viðfangsefni í nám, náms- og kennslugögn, námsfyrirkomulag og námsaðlögun og námsmat) á áætluðu námsferli innan námsgreinarinnar á viðkomandi aldri.

Einstaklingsnámskrá = Námskrá sem útbúin er fyrir ákveðinn nemanda út frá sérþörfum hans þar sem námskrá bekkjar (bekkjarnámskrá) sem nemandi tilheyrir þarfnast aðlögunar að námsgetu nemanda. Einstaklingsnámskrá birtist EKKI í skólanámskrá skóla heldur aðeins aðstandendum nemanda sem námskrá tilheyrir og honum sjálfum (eftir atvikum). Einstaklingsnámskrá er gerð árlega (a.m.k.) fyrir þá nemendur sem þess eru taldir þurfa. Grunnviðmið gilda um einstaklingsnámskrár í Hafnarfirði

en hver skóli skal útfæra þær frekar út frá eigin sérstöðu.

Viðmið um skólanámskrá (bekkjarnámskrárnar tíu) í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

1. **Viðmið aðalnámskrár grunnskóla:** Skólanámskrá hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013) (námssviðin átta), en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar taka við viðmið sveitarfélagsins við sem koma hér áfram.
2. **Skólastefna Hafnarfjarðar og áherslur sveitarfélags:** Skólastefna Hafnarfjarðar markar stefnu sveitarfélagsins í málefnum grunnskóla. Viðmiðin hér birta frekari sjónarmið og áherslur sveitarfélags um framkvæmd skólastarfs á grunni aðalnámskrár.
3. **Skólastarf í Hafnarfirði og skólanámskrá:** Meginsjónarmið í skólanámskrárgerð í grunnskólum Hafnarfjarðar er að allir grunnskólar fylgi áherslum aðalnámskrár á hverjum tíma. Skólanámskráin er gæðahandbók hvers grunnskóla og er yfirlýsing hans um það að hverju nám nemenda og kennsla skólans stefnir að hverju sinni.
4. **Samhæfni skólanámskrár í Hafnarfirði:** Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar fram leiðbeiningar og stuðning við skólanámskrárgerð einstakra skóla. Það gerist með viðmiðum sem styðja við stjórnsýslulega ferla, námskeiðahaldi og öðrum gögnum. Markmið þess er að styrkja skólana í skólanámskrárgerð til að hjálpa þeim að sýna fram á gæðin sem felast í skólastarfinu.
5. **Samstarf og samráð um viðmið fyrir skólanámskrárgerð:** Í meginatriðum er skólanámskrárgerð einstakra grunnskóla á ábyrgð stjórnenda þeirra í samræmi við lög og reglugerðir um skólastarf. Samstarf og samráð er lykilatriði við gerð skólanámskrár einstakra skóla, í samvinnu alls fagfólks í skólunum.
  - I. hluti kynnir menntastefnu skólans.
  - II. hluti kynnir þætti sem eru sameiginlegir fyrir allan árganginn óháð námssviðum.
  - III. hluti kynnir nám á einstökum námssviðum og námsgreinum innan þeirra.
 Viðauki er með upplýsingum sem eru sameiginlegar fyrir grunnskóla bæjarins.
7. **Sameiginlegt form/snið skólanámskrár:** Til viðbótar ofangreindri uppbyggingu á skólanámskrá noti skólar sérstakt form sem Skólaskrifstofan leggur til. Tilgangur þess er að hjálpa skólum að starfa í samræmi við nýja aðalnámskrá, skilgreina vel eigin sérstöðu og sýna fram á gæði skólastarfsins. Sameiginlegt form skólanámskrár fyrir Hafnarfjörð heftir ekki möguleika hans til að þróa skólastarfið á skapandi og fjölbreyttan hátt innan ramma aðalnámskrár.
8. **Sérstaða skóla og skólanámskrá:** Í skólanámskrá skal hver skóli kynna sérstöðu sína og gildi sem móta kennslufræðilega og uppeldislega sýn skólastarfsins. Sérstaða skóla komi þá fram í skólanámskrá er varðar kennslufræðilegar áherslur hjá starfsfólki hans innan ramma aðalnámskrár, nýtingu valstunda innan viðmiðunarstundaskrár, samsetningu og inntaki námsgreina innan námssviða í hverjum árgangi og kennslufræðilegum áherslum í daglegri starfsemi skóla.
9. **Kynning og staðfesting skólanámskrár:** Skólanámskrá næsta skólaárs skal lögð fram til kynningar í skólaráði hvers skóla í júní og skal staðfest í skólanefnd (fræðsluráði Hafnarfjarðar) í ágúst ár hvert. Skólanámskráin skal kynnt foreldrum í hverjum árgangi í upphafi hvers skólaárs, birt á vef skóla og dreift til foreldra á rafrænu formi.

10. **Skjalavarðveisla:** Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar annast varðveislu á skólanámskrám grunnskólanna í Hafnarfirði í skjalakerfi bæjarins í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur bæjarins.

Viðauki B: Viðmiðunarstundaskrá og viðmið

Viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 50-51) er grundvöllur kennslutímajöfölda í skólastarfi grunnskóla. Viðmiðunarstundaskrá segir til um hvernig tími nemenda í skóla skiptist eftir námssviðum (þ.m.t. námsgreinar) og aldri nemenda:

Námsgreinar – Námssvið	1.-4. bekkur	5. – 7. bekkur	8. – 10. bekkur	Vikulegur kennslutími	Vikulegur kennslutími
	Heildartími í 1. - 4. bekk. Minútur á viku	Heildartími í 5. - 7. bekk. Minútur á viku	Heildartími í 8. - 10. bekk. Minútur á viku	Heildartími í 1. - 10. bekk. Minútur á viku	Hlutfall
Íslenska, íslenska sem annað tungumál og íslenskt táknmál	1.120	680	630	2.430	18,08%
Erlend tungumál; enska, danska eða önnur Norðurlandamál	80	460	840	1.380	10,27%
List- og verkgreinar	900	840	340	2.080	15,48%
Náttúrugreinar	420	340	360	1.120	8,33%
Skólaíþróttir	480	360	360	1.200	8,93%
Samfélagsgreinar; trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál, siðfræði	580	600	360	1.540	11,46%
Stærðfræði	800	600	600	2.000	14,88%
Upplýsinga- og tæknimennt	120	160	80	360	2,68%
Til ráðstöfunar /val	300	160	870	1.330	9,90%
Alls	4.800	4.200	4.440	13.440	100%

„**Erlend tungumál.** Undir þau heyrja enska og danska þar sem gert er ráð fyrir að enska sé fyrsta erlenda tungumálið og danska, norska eða sænska annað erlenda tungumálið.

List- og verkgreinar. Undir listgreinar heyrja tónmennt, sjónlistir og sviðslistir. Undir verkgreinar heyrja hönnun og smíði, textílmennnt og heimilisfræði. Þessi tvö svið skulu hafa jafnt vægi innan heildartímans.

Náttúrugreinar. Undir þetta svið heyrja m.a. náttúrufræði, eðlisvísindi, efnafræði, jarðvísindi, lífvísindi og umhverfismennnt.

Skólaíþróttir. Undir þetta svið heyrja m.a. íþróttir og sund.

Samfélagsgreinar. Undir þær heyrja m.a. samfélagsfræði, saga, landafræði og þjóðfélagsfræði, trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál og siðfræði ásamt heimspeki.

Upplýsinga- og tæknimennt. Undir þetta heyrir m.a. miðlamennnt, skólasafnsfræði, tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni.

Til ráðstöfunar/val. Undir þetta heyrja ráðstöfunarstundir skóla, einkum í 1.–7. bekk og val nemenda í 8.–10. bekk.

Út frá áhersluþáttum námskrár í lögum skal hafa jafnvægi milli bóklegs náms og verklegs og þess gætt að ekki halli á verklegt nám þegar skólastarf er skipulagt. Það á einnig við um skipulag valnámskeiða. Því er gert ráð fyrir að allt að helmingur valstunda sé bundinn list- og verktengdu námi. Hafa ber grunnþætti menntunar, áhersluþætti í aðalnámskrá og lykilhæfni til viðmiðunar við útfærslu allra námssviða og námsgreina. Auk þeirra námsgreina og námssviða, sem tilgreind hafa verið í viðmiðunarstundaskrá, er gert ráð fyrir nokkrum þverfaglegum þáttum, s.s. nýsköpun, frumkvöðlamente og nýmiðlun.“

Viðmiðunarstundaskrá fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar er gefin upp sem sýnishorn og dæmi fyrir mögulega útfærslu á aðalnámskrá grunnskóla (2011). Hún tekur mið af því að eftir er að útfæra námsgreinar innan námssviða sem eru þá útfærsla einstakra skóla (sjá skýringar hér aftar) og skipting valstunda hefur ekki verið útfærð. Hún er aðallega sett fram í þeim tilgangi að sýna skólum fram á mögulega útfærslu sem gengur upp (heildartímafjöldi í hverjum árgangi á móti tímafjölda sem er ætlaður í hvert námssvið á tíu ára grunnskólagöngu) og til að kynna öllum lágmarkstímafjölda í námssviðum sem nú eru í gildi samkvæmt aðalnámskrá. Það er ekkert sem útilokar aðrar útgáfur viðmiðunarstundaskrár hjá einstaka skólum nái forsendur aðalnámskrár að ganga upp, þ.e. lágmarkstímafjöldi námssviða á tíu ára tímabili á móti heildartímafjölda í hverjum bekk/árgangi (30/35/37). Framsetningin hér er almenn útfærsla á mínútum úr aðalnámskrá grunnskóla í kennslustundir sem hver er 40 mínútur en skólum er að sjálfsgöðu heimilt að hafa eigin útfærslu á tímalengd kennslustunda í daglegri stundatöflu:

Tafla 1: Lágmarkstímafjöldi í námssviðum í gegnum grunnskólann í jafndreifingu.

	1. bk.	2. bk.	3. bk.	4. bk.	5. bk.	6. bk.	7. bk.	8. bk.	9. bk.	10. bk.	Alls
Íslenska	7	7	7	7	6	6	5	5	5	5,75	60,75
Er. tung.	0	0	0	2	3	3	5,5	7	7	7	34,5
List./verk.	6	6	5	5,5	7	8	6	3	3	2,5	52
Nátt.gr.	3	2,5	3	2	3	3	2,5	3	3	3	28
Samf.gr.	4	3,5	4	3	5	5	5	3	3	3	38,5
Skólaíþr.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Stærðfr.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
UST	0	1	1	1	1	1	2	1	1	0	9
Val	2	2	2	1,5	2	1	1	7	7	7,75	33,25
Samt.	30	30	30	30	35	35	35	37	37	37	326

Viðmið um nám og kennslu í grunnskólum Hafnarfjarðar:

- Viðmiðunarstundaskrá:** Stundaskrár grunnskólanna í Hafnarfirði skulu taka mið af viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár sem lágmarksstundaskrá um heildartímafjölda í einstaka árgöngum og á einstaka námssviðum (sbr. töflu hér ofar).
- Viðmið um tímafjölda í kennslugreinum:** Skólastarf hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), sem lágmark en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem komu hér neðar.

Tafla 2: Námssvið, námsgreinar og hlutfall þeirra innan námssviðs.

Námssvið	Námsgreinar innan námssviðs	Hlutfall námsgreina innan hvers námssviðs í grunnskóla
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	Hver námsþáttur skal ekki fá minna en 15% námstímans.
2. Erlend tungumál	2.1. Enska 2.2. Danska	Enska fái ekki minna en 55% og danska ekki minna en 35% námstímans.

3. List- og verkgreinar	<p>A Listgreinar (50%):</p> <p>3.1. Sviðslistir (dans og leiklist)</p> <p>3.2. Sjónlistir (myndmennt)</p> <p>3.3. Tónmennt</p> <p>B Verkgreinar (50%):</p> <p>3.4. Heimilisfræði</p> <p>3.5. Hönnun og smíði</p> <p>3.6. Textílmennt</p>	Hver námsgrein innan list- og verkgreina fái ekki minna en 10% námstímans.
4. Náttúrugreinar	<p>4.0. Náttúrufræði (100%) (eða)</p> <p>4.1. Eðlis- og efnavísindi</p> <p>4.2. Jarð- og stjörnufræði</p> <p>4.3. Lífvísindi</p> <p>4.4. Umhverfismennt</p>	Hvor námsgrein fái ekki minna en 15% námstímans en sé námsgreinin náttúrufræði (yngsta stig) fái hún 100%.
5. Skólaípróttir	<p>5.1. Ípróttir</p> <p>5.2. Sund</p>	Ípróttir fái 67% og sund 33% námstímans.
6. Samfélagsgreinar	<p>6.1. Heimspæki, siðfræði og trúarbragðafræði</p> <p>6.2. Jafnrétti og lífsleikni</p> <p>6.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði</p>	Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.
7. Stærðfræði	<p>7.0 Stærðfræði (100%) (eða)</p> <p>7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar</p> <p>7.2. Tölur, reikningur og algebra</p> <p>7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi</p>	Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.
8. Upplýsinga- og tæknimennt	<p>8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði</p> <p>8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni</p>	Hvor námsgrein fái ekki minna en 35% námstímans.
9. Val	<p>9.1. Valgrein 1</p> <p>9.2. Valgrein 2</p> <p>o.s.frv.</p>	Skipulag, inntak og fjöldi valgreina er algjörlega í höndum hvers skóla.

- Viðmiðunarstundaskrá skóla, val og námsgreinar:** Einstaka grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað tímamagn til kennslu á öllum námssviðum á jafnræðisgrundvelli. Hver skóli skal skipuleggja námsgreinar innan hvers námssvið í samræmi við ofangreinda skiptingu námsgreina innan hvers námssviðs. Hver skóli skal skilgreina eigin grunn að viðmiðunarstundaskrá á hverju skólaári, þ.e. hver skóli getur breytt eigin skólanámskrá árlega, með því að afmarka valtíma í 1.-7. bekk á önnur námssvið (eða jafnvel sem sérstakar námsgreinar) og afmarka tíma í námsgreinar innan námssviða í samræmi við ofangreinda töflu.
- Námsgreinar í skólanámskrá:** Námsgreinar (innan námssviða) skulu kynntar í skólanámskrá í samræmi við töflu hér ofar í hverjum árgangi og alltaf með sama númerakerfi (þ.e. þótt einstakar námsgreinar vanti í einstaka árganga eru númerum þeirra sleppt og þannig hlaupið yfir þau). Öllum námsgreinum sem kenndar eru í hverjum bekk/árgangi skal fylgja viðeigandi námslýsing sem uppfyllir viðmið skólanámskrárforms fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar.

5. **Úthlutun almennra kennslutíma:** Grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað kennslutímum til almennrar kennslu í samræmi við viðmið aðalnámskrár grunnskóla og sveitarfélags sem miða að jöfnuði meðal grunnskólanemenda. Það er síðan einstakra skóla að skipuleggja kennslu á einstaka námsgreinum (námsgreinar meðtaldar) í einstaka árgöngum í samræmi við viðmið aðalnámskrár og bæjarins líkt og þessi viðmið tilgreina. Sér úthlutun er til sérkennslu.

Viðauki C: Menntastefna skóla og viðmið

Skólastarf grunnskóla byggir á lögum og reglugerðum sem miða að því að veita öllum börnum á Íslandi starf í grunnskóla sem færir þeim sem sambærilegust gæði um leið og að mæta ólíkum þörfum þeirra og mismunandi aðstæðum. Í þeim skilningi er skólastarf samfélagslegt verkefni sem nær til allra íbúa landsins. Þess utan er gert ráð fyrir að hver skóli hafi ákveðna ábyrgð í því að skapa sér sérstöðu á grunni aðalnámskrár. Þessi sýnileiki getur verið útfærður margvíslega, hann skal taka mið af aðstæðum einstakra skóla og byggja á grunnstefnu skólans sem nefnd er menntastefna.

Viðmið um stefnu skóla og samfélagslega ábyrgð:

1. **Sérstaða skóla:** Hver grunnskóli í Hafnarfirði skal skilgreina eigin sérstöðu með afmörkun á eigin stefnu í nokkrum þáttum skólastarfsins sem skilgreind séu í skólanámskrá að kröfu aðalnámskrár grunnskóla (2011); nefnd menntastefna skóla.
2. **Menntastefna skóla skilgreind:** Viðmið um stefnu skóla er að þar komi fram áherslur skóla um gildi/leiðarljós og uppeldis- og kennslufræðilega sýn skóla þar sem áherslur grunnþátta menntunar í aðalnámskrá og aðrir þættir sem skóli telur æskilegt að hafa stefnu um og er í samræmi við lög, reglugerðir og opinberar reglur um grunnskólastarf.
3. **Tengsl og samstarf við nærumhverfi:** Hver skóli skal hafa stefnu um tengsl og samskipti við nærumhverfi sitt. Í því felast tengsl við náttúrulegt, félagslegt og menningarlegt umhverfi skóla. Þá skulu skólar sérstaklega skilgreina vel verkefni sín, tengsl og samstarf við leikskóla og framhaldsskóla. Sveitarfélagið getur einnig lagt þar til frekari viðmið um slíkt samstarf og tengsl og þá hvernig það hyggst styðja og efla slíkt samstarf.
4. **Samstarf heimila og skóla:** Mikilvægur þáttur skólastarf er að góð tengsl séu við heimili nemenda um nám og velferð barna. Í þeim tilgangi er mikilvægt að skýr viðmið séu um samstarf við heimili nemenda. Skólar skulu marka sér stefnu um samstarf við heimilin og í bekkjarnámskrám skal kynna þær leiðir og viðfangsefni sem unnið er með í hverjum bekk/árgangi. Hver skóli gefur þá út starfsáætlun og þar skulu vera nánari upplýsingamiðlun til heimila nemenda um verklag, skipulag og vinnubrögð í skólastarfi sem styðja við nám og kennslu allra nemenda.
5. **Forvarnir í grunnskólastarfi:** Forvarnir í skólastarfi grunnskóla miða að almennri velferð fyrir alla nemendur og tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðipjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að öryggi í skólastarfi. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar og viðfangsefnum einstakra námsgreina eins og kostur er og eðlilegt er á hverjum tíma sem fái birtingu í einstaka námsgreinum.

Viðauki D: Grunnþættir menntunar og viðmið

Eitt meginatriði í menntastefnu nýrra laga um grunnskóla er áherslan á grunnþætti menntunar sem kynntir eru sérstaklega í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 14-22):

„Þessir grunnþættir eru:

- læsi,
- sjálfbærni,
- heilbrigði og velferð,
- lýðræði og mannréttindi,
- jafnrétti,
- sköpun.

...

Grunnþættirnir snúast um læsi á samfélag, menningu, umhverfi og náttúru þannig að börn og ungmenni læri að byggja sig upp andlega og líkamlega, að bjarga sér í samfélaginu og vinna með öðrum. Grunnþættirnir snúast einnig um framtíðarsýn og getu og vilja til að hafa áhrif og taka virkan þátt í að viðhalda samfélagi sínu, breyta því og þróa það.

...

Hugmyndirnar að baki grunnþáttunum eiga að endurspeglast í starfsháttum skóla, samskiptum og skólabrag. Þeir skulu vera sýnilegir í skólastarfinu öllu og koma fram í inntaki námsgreina og námssviða, bæði hvað varðar þá þekkingu og leikni sem börn og ungmenni skulu afla sér. Námsgreini geta verið sérhæfing í viðfangsefnum skólastarfs þvert á námsgreinar og skólastig.

...

Grunnþættirnir fléttast inn í aðalnámskrár á öllum skólastigum og fyrirmæli hennar um allt skólastarfið:

- Efnisval og inntak náms, kennslu og leiks skal mótast af grunnþáttunum.
- Starfshættir og aðferðir, sem börn og ungmenni læra, eru undir áhrifum hugmynda sem fram koma í umfjöllun um grunnþættina.
- Vinnubrögð kennara og annarra, sem starfa í skólum, eiga að mótast af grunnþáttunum þannig að stuðlað sé að sjálfstæði, frumkvæði og þróun í skólastarfi.
- Þegar skólastarf er metið þarf að skoða hvort og hvernig grunnþættirnir hafi sett mark sitt á nám, kennslu og leik og skólastarfið í heild.“

Grunnþættir menntunar tengja þannig saman verkefni dagslegs skólastarfs, kennslu einstakra námsgreina og samhengi námssviðanna. Tafla er hér neðar skýrir ýmsa þætti og atriði sem heyra undir hvern grunnþátt fyrir sig og er viðfangsefni sem eiga að birtast í grunnskólastarfinu þvert á námsgreinar. Hún er samantekt úr aðalnámskrá grunnskóla (2011) til að ná utan um margvíslegar áherslur þaðan án þess þó að teljast vera fullkomin samantekt og því sé rými til frekari mótunar eða þróunar viðfangsefna í kennslu. Taflan er til leiðbeiningar skólum til að móta grunnþætti menntunar í skólanámskrá.

Tafla 3: Grunnþættir menntunar og efnisþættir einstakra grunnþátta í skólastarfinu

Grunnþáttur	Efnisþættir grunnþátta menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ	Lýðheilsa byggir á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan. Það er áhersla á heilbrigða hreyfingu og hollt mataræði, geðvernd, forvarnir gegn vímuefnaneyslu, kynheilbrigði og aðra þætti sem stuðla að heilbrigði og velferð nemenda til jákvæðrar sjálfsvitundar og vinna gegn áhrifum fíknar á einstaklinga í hvaða mynd sem hún kann að birtast. Samstarf við heimilin er ekki síst mikilvægt um þennan þátt og mikilvægt að byggja upp hefðir og vana til jákvæða og heilbrigðra lífsviðhorfa sem stuðla að þroska nemenda í átt til jákvæðrar sjálfmyndar. Þar er skólinn mikilvæg fyrirmynd til heilbrigðis og velferðar með starfsháttum sínum, kennsluháttum og tilboðum til nemenda. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í námsgreinum skólans og í samstarfi við stoðþjónustukerfi skólans varðandi einstaka nemendur í gegnum nemendaverndarráð og önnur teymi í skólastarfinu.

Grunnpáttur	Efnisþættir grunnpáttanna menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
JAFNRÉTTI	Jafnrétti gegn hvers konar mismunun á grunni fötlunar, aldurs, trúar, kynhneigðar, lífsskoðana, litarhátta, ætternis, búsetu, stöðu, þjóðernis, kynþáttar og kyns. Virðing, umburðarlyndi, víðsýni, friður og að rækta hæfileika sína og gagnrýni á viðhorf í samfélagi og menningu eins og þau snúa að viðfangsefninu jafnrétti. Jafnréttismenntun er með áherslu á kyn og kynhneigð. Fjölmening, tungumál, menning og uppbygging skólasamfélags án aðgreiningar eru sömuleiðis þættir í jafnrétti. Jafnréttismenntun felur þá í sér jafnrétti varðandi námsmöguleika, námsefni, kennsluaðferðir og námsumhverfi auk réttar til náms- og starfsráðgjafar í skólanum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTT-INDI	Lýðræðisleg vinnubrögð og þátttaka, uppbygging lýðræðislegs samfélags (siðgæðisvitund, félagsvitund, borgaravitund), samvinna og hjálpsemi, virðing og umburðarlyndi, manngildi og umhyggja og réttindi barna og skyldur eru hluti þess að byggja upp samábyrgt og sjálfbært samfélag. Sömuleiðis rökhugsun og gagnrýnin hugsun á grundvelli siðfræði um siðferðilegt líf og varnir gegn hvers konar ofbeldi í skólastarfinu sem skal endurspeglast í skólabrag skólans og skýrum skólaeðlum sem vernda gegn brotum á sjálfsgöðum réttindum nemenda og starfsfólks. Það er hluti kennslu og náms að tileinka sér lýðræðislega hugsun og vernda mannréttindi sem liður í tileinkun lýðræðislegs gildismats fyrir samfélagsuppbygginguna. Lífsleikni er kennslufræðilegt viðfangsefni í lýðræðislegum skólum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum.
LÆSI	Læsi snýr að hæfni nemenda í notkun og beitingu íslenskunnar þar sem hægt er að ræða um fluglæsi, treglæsi og ólæsi sem mismikla hæfni og einnig læsilega. Viðfangsefnið læsi í víðum skilningi miðar að hæfni einstaklings að verða læs á umhverfi sitt með því að ráða við margvísleg skilaboð sem mæta honum og bregðast við þeim á jákvæðan hátt. Það snýst á margan hátt um námslega getu til að tileinka sér hæfni sem liggur til grunns í flestum námsgreinum skólans sem nemandi á að geta nýtt sér í daglegu lífi og hæfir aldri hans og þroska, t.d. sögulæsi, kortalæsi, menningarlæsi, fjármálalæsi, miðlalæsi, upplýsingalæsi, tæknilæsi, líkamslæsi og vísindalæsi (skv. aðalnámskrá). Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SJÁLFBÆRNI	Sjálfbær þróun, breytingar og framþróun og skynsamleg nýting náttúruauðlinda. Ferlar, lögmál og hringrás náttúrunnar, vistfræði, umhverfisvernd, loftslagsbreytingar og líffræðilegur fjölbreytileiki eru einstök viðfangsefni hér. Áherslur eru á jöfnuð, sameiginleg lífsskilyrði, frið og lífsgæði. Hnatræn áhrif, efnahagsþróun og sameiginlegt vistkerfi jarðar falla einnig hér undir. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SKÖPUN	Forvitni, athafnaþrá, frumkvæði, frumleiki, uppgötva, njóta, áhugi, virkja ímyndunarafli, leika sér, áskorun, spennu og leit, list- og verknám, nýsköpun og frumkvöðlanám er þættir eða viðfangsefni sem heyra til sköpunarþættinum. Sköpunarkraftur, innsæi og hagnýting skapandi hugmynda til mótunar viðhorfa og gildismats skal takast á við samræðu um gagnrýna hugsun í daglegu skólastarfi. Sköpun er mikilvæg sem þáttur leiks í námi sem miðar að velferð nemenda til að þroskast sem heildstæðir einstaklingar í lýðræðislegu samfélagi. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.

Viðmið um grunnþætti menntunar í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

- Viðmið aðalnámskrár:** Grunnþættir menntunar skulu vera sýnilegir í skólanámskrá hvers skóla og skulu taka mið af aðalnámskrá grunnskóla (2011) en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram til að skólar geti kynnt skýrt eigin stefnu.
- Grunnþættir menntunar og skólanámskrá:** Hver skóli skal setja sér stefnu um grunnþætti menntunar sem skulu birtast sem hluti af stefnu skóla í skólanámskrá. Sömuleiðis skal skólanámskrá hvers skóla skilgreina áherslur og meginatriði í hverjum grunnþætti menntunar í hverjum bekk/árgangi.
- Grunnþættirnir og forvarnir í grunnskólastarfi:** Grunnþættir menntunar gefa forvörnum í skólastarfi grunnskóla nýtt samhengi í því að samhæfa við nám á einstaka námssviðum. Forvarnir miða að almennri velferð og vellíðan fyrir alla nemendur og að tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðipjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að velferð nemenda og öryggi í skólastarfi. Hluti forvarna í er að vinna árlega (almenna) forvarnaáætlun fyrir og hver skóli skal hafa skýra stefnu í forvörnum í gegnum grunnþættina. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar með því að samhæfa námi og kennslu allra námssviða í öllum árgöngum. Viðmið um fræðslu um almennar forvarnir í tengslum við grunnþættina er að finna í töflu hér neðar. Töflu 4 er ætlað að hjálpa skólum að skilgreina og útfæra vissar forvarnir í samspili við ákveðna grunnþætti sérstaklega svo forvarnir fái frekari útfærslu í bekkjarnámskrám. Taflan er þó aðeins grunnútfærsla sem hver skóli þarf að skilgreina nánar út frá eigin áherslum og aðalnámskrár með stuðningi viðmiða sveitarfélags.

Tafla 3: Forvarnasvið/-flokkar og tengsl við grunnþætti menntunar

Svið ↓	Forvarna-flokkar ↓	Grunn- þáttur: →	Heilbrigði og velferð	Jafnrétti	Læsi	Lýðræði og mannréttindi	Sjálfbærni	Sköpun
I. Einstakld Ingur	1. LÝÐHEILSA		x	x	x	x	x	x
	2. SJÁLFSRÆKT		x	x	x	x	x	x
	3. VÍMUVARNIR		x		x		x	
II. Félagslegt umhverfi	4. OFBELDI	einelti	x	x		x		
		kynferðislegt ofbeldi	x	x		x		
		fordómar og mismunun	x	x		x		
		vanræksla	x	x		x		
III. Náttúrulegt umhverfi	5. ÖRYGGISVARNIR		x		x	x	x	

Viðauki E: Námssvið, námsgreinar og viðmið

Nám í grunnskóla felur í sér að kennsla og starfsemi skóla miði að því að aðstoða nemanda í námi svo hann fái kennslu og námsaðstoð við hæfi þau tíu ár sem hann stundar nám í grunnskóla. Það er sameiginlegt verkefni skóla og heimilis. Við kennslu á námssviðum, og einstökum námsgreinum innan þeirra, skal taka mið af viðmiðunarstundaskrá (sjá viðauka B).

Samkvæmt aðalnámskrá skal kennsla í grunnskólum taka mið af átta námssviðum, og talsvert fleiri námsgreinum innan þeirra, og valgreinum. Fyrir hvert námssvið í bekkjarnámskrá skal skilgreina viðmið fyrir námshæfni utan valgreina.

Það er verkefni hvers skóla að bjóða nemendum upp á nám við hæfi svo kennsla og önnur starfsemi í skóla miði að því að ólíkir nemendur geti tileinkað sér nauðsynlega hæfni á sem fjölbreytilegastan hátt eins og nemendur hafa þörf fyrir og getu til. Í því felst að ábyrgð skóla/kennara er að haga störfum sínum þannig að nemendur eigi sem auðveldast að tileinka sér umrædda hæfni. Þar má ræða um fjölbreytni í kennslu **aðferðum** (sýna, gera sjálfur, rannsaka o.s.frv.), margvíslegt kennslu **efni** (mis þungt, mis ítarlegt, mis langt o.s.frv.), margþætt kennslu **gögn** (bækur, myndefni, hljóðefni, vefefni o.s.frv.) og ólíkar kennslu **aðstæðum** (inni, úti, skólastofa, söfn, íþróttasalur o.s.frv.) sem er hluti starfsskyldna hvers kennara að skipuleggja til að námið nýtist sem best miðað við aðstæður nemenda með viðeigandi ábyrgð þeirra á hverjum tíma og eftir viðfangsefnum.

Viðmið um námssvið, námsgreinar og einstaklingsmiðun í námi í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár:** Viðmið aðalnámskrár grunnskóla er að skólastarf grunnskóla skuli stefna að því að hver nemandi fái nám við hæfi á sinni tíu ára grunnskólagöngu þar sem námssvið aðalnámskrár í gegnum námsgreinarinnar leggi til viðfangsefni sem gefi nemendum möguleika til að efla hæfni sína á hverjum tíma.
2. **Námssviðmið:** Skólastarfið fer fram í gegnum skilgreindan tímafjölda í einstökum námssviðum í samræmi við viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár, almenns hluta (2011). Fyrir hvert námssvið í hverjum bekk/árgangi eru skilgreind námshæfniviðmið og sömuleiðis matsvið fyrir þau sem taka mið af matskvarðanum A-D (sjá hér aftar). Námshæfniviðmiðin í einstaka námssviðum í öllum bekkjarnámskrám taka mið af viðmiðum námssviðanna í 4., 7. og 10. bekk aðalnámskrár, greinahluta (2013). Í hverjum skóla skal útfæra námshæfniviðmið í öllum námssviðunum átta í öllum bekkjarnámskrám í samræmi við áherslur skólans og viðmiðunarstundaskrá hans, þ.e. ef viðkomandi námssvið er ekki kennt í viðkomandi árgangi er ekki nauðsynlegt að skilgreina námshæfniviðmið fyrir það í viðkomandi bekkjarnámskrá. Ekki er lagst gegn því að einstakar námsgreinar skilgreini eigin námshæfniviðmið telji kennarar að það henta betur til viðbótar námshæfniviðmiðum námssviðsins (sbr. list- og verkgreinar í aðalnámskrá grunnskóla, greinahluta 2103). Slíkt er val í hverjum skóla.
3. **Flokkun námshæfniviðmiða:** Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins (þekking, leikni, viðhorf) sjálfs innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla.
4. **Námsgreinar og lýsingar þeirra:** Innan hvers námssviðs skal skilgreina námsgreinar, mismargar eftir atvikum og eðli námssviða. Föst námsgreinaheiti eru í Hafnarfirði sem hafa samræmda uppbyggingu í skólanámskrám allra skólanna í Hafnarfirði, hvort heldur sem

námssgrein er kennd stök út af fyrir sig eða er samþætt öðrum námssgreinum í daglegu skólstarfi. Hafnarfjörður setur lágmarksviðmið um tímafjölda í einstaka námssgreinum í hverju námssviði innan tíu ára grunnskólanáms til að tryggja lágmarksgæði í skólstarfi fyrir alla nemendur í bænum. Hver skóli skal hafa möguleika á að skapa sér eigin sérstöðu í kennslu einstakra námssgreina (m.a. viðfangsefni) innan hvers námssviðs í samræmi við aðalnámskrá grunnskóla, almennan hluta (2011) og greinahluta (2013) og stefnu bæjarins, þ.e. velja í hvaða námssviðum hvar hann fer umfram lágmark aðalnámskrá með notkun kennslustunda til valgreina. Námssgreinalýsingar hafa fasta uppbyggingu sem í öllum tilvikum skal útfæra í öllum námssgreinum í öllum árgöngum (allt að tvær bls. A-4 á námssgrein að öllu jöfnu).

Uppbygging hverrar námssgreinar í bekkjarnámskrá er þessi:

i. **Viðfangsefni í náminu** – viðfangsefni sem eru til náms og sýna fram á hæfni. Kynntar séu megináherslur í viðfangsefnum og sem mest yfirviðfangsefni án þess að tilgreina smáatriði (dæmi: „Íslandssaga á 20. öld með áherslu á atvinnuhætti, búsetu og stjórnmal“ eða „tóbaksfræðsla og skaðsemi reykinga“). Ekki er þó lagst gegn því að viðfangsefni breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

ii. **Námssöggn** – gögn sem stefnt er að nýta í náminu

Kynnt séu helstu námssöggn og verkfæri sem unnið er með í náminu þótt ekki sé hægt að útiloka að breyting á námssöggnum geti átt sér stað yfir námsárið (sem hluti skólaþróunar) ef ný og heppilegri námssöggn verða til ráðstöfunar. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

iii. **Námssfyrirkomulag og námsaðlögun** – skipulag náms, samþætting við aðrar námssgreinar og hvernig nám er aðlagð að ólíkum þörfum nemenda

Kynnt sé meginfyrirkomulag í skipulagi náms, s.s. einstaklingsvinna, útvinnna, hópvinna, bókleg og verkleg vinna, vettvangsferðir og annað sem getur skipt máli í almennum orðum og jafnvel samspil við aðrar námssgreinar.

Námsaðlögun kynnir á almennan hátt hvernig nám og kennsla í námssgreininni tekur mið af mismunandi námsgetu nemenda, sérstöðu og félagslegum aðstæðum þeirra svo þeir hafi sem mest gagn af náminu og styrkist sem námsmenn. Sú námsaðlögun getur bæði/ýmist gerst í almennum kennslustundum námssgreinar í bekk/hópi eða í sérhæfðum námshópum eftir atvikum (sérkennslu). Í meginatriðum má ræða um sex leiðir í námsaðlögun sem kennarar hafa möguleika á að beita í kennslu sinni:

Námsefni, námsverkefni, námsaðstæður og námsskilyrði geta tekið mið af:

1. *Þyngd*: sé miðpunkt til að mæta ólíkri getu nemenda.
2. *Breidd*: hafi mismikla breidd í viðfangsefnum til að mæta ólíkum nemendum.
3. *Áhuga*: svo áhugi nemenda sé tekinn með í námi sem hvati og afl til náms.
4. *Félagsstöðu*: svo nemendur með mismunandi félagsstöðu fái tækifæri til að æfa og þjálfa ólík hlutverk í skólstarfinu.
5. *Fjölbreytni*: í því að því að mismunandi hæfileikar/eiginleikar nemenda njóti sín.
6. *Vali*: svo nemendur hafi einhverja sjálfstjórn á eigin námi til að mæta eigin námsþörfum og fái þannig tækifæri til sjálfsefingar.

Í einhverjum tilvikum fá nemendur stuðning utan námshóps með eigið námsfyrirkomulag og námsaðlögun sem heyrir til einstaklingsnámskrá viðkomandi.

iv. **Námsmat og námsmatsaðlögun** – hvernig staðið er að námsmati og aðferðir aðlagðar Kynnt sé hvernig staðið er að námsmati á getu nemenda, þ.e. aðferðir og leiðir sem farnar eru yfir skólaárið til að stuðla að því að nemandi geti sýnt fram á getu sína og fái sanngjarnt mat á hæfni sína. Ekki er þó lagst gegn því að námsmatsaðferðir breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

5. **Einstaklingsnámskrá:** Í sumum tilvikum hentar bekkjarnámskrá ekki fyrir einstaka nemendur árgangs. Í slíkum tilvikum metur skóli, í samráði við foreldra, hvort nemandi fái persónulega námskrá, hér eftir nefnd einstaklingsnámskrá. Hver nemandi sem fær kennslu sem er miðuð að honum sérstaklega, og ekki er bara stuðningur við að tileinka sér kennslu og nám samkvæmt námskrá síns árgangs, skal fá sína einstaklingsnámskrá. Nemendur sem eru í sérúrræðum (sérdeildum, sérskólum) hafa alltaf einstaklingsnámskrár. Sér snið einstaklingsnámskrár er til fyrir Hafnarfjörð sem grunnur en það er síðan hvers skóla að útfæra snið eða form að einstaklingsnámskrá fyrir sína nemendur. Einstaklingsnámskrá nemanda skal gerð fyrir hvert skólaár fyrir sig, endurskoðuð svo oft sem þurfa þykir innan þess og form hennar getur jafnframt verið nýtt sem kennsluáætlun og skýrsla um námið yfir viðkomandi skólaár með viðeigandi skráningum og viðmiðum/markmiðssetningu. Einstaklingsnámskrá er persónuleg námskrá og aðeins ætluð viðkomandi og varðveitist sem trúnaðargagn um nemanda líkt og önnur trúnaðargögn.
6. **Skólanámskrá og kennsluáætlanir:** Kennsluáætlanir er verkáætlanir (daglegar, vikulegar, mánaðarlegar, annarlegar o.s.frv.) sem kennarar vinna til að skipuleggja nánar á hagkvæman hátt daglegt skólastarf. Það er ákvörðun innan hvers skóla hvernig er háttað með kennsluáætlanir almennt, fyrirkomulag skal kynnt foreldum í skólanámskrá/starfsáætlun skóla og birtar í samskiptakerfi heimilis og skóla eins og hver skóli skilgreinir sína ferla þar um og tækni gefur möguleika á. Skólar þurfa ekki að skila kennsluáætlunum til Skólaskrifstofu samhliða skólanámskrám í staðfestingarferli. Nánar er fjallað um uppbyggingu kennsluáætlana í starfsáætlun skóla. Gert er ráð fyrir að kennsluáætlun hafi uppbyggingu eitthvað á þessa leið:

Dagur/vika/ mánuður	Viðfangsefni í námi	Námsgögn	Áherslupættir út frá viðmiðum um hæfni
	•	•	•
	•	•	•

7. **Skjalavarsla og námskrár:** Einstaka grunnskólar bera ábyrgð á því að varðveita einstaklingsnámskrár alla grunnskólagöngu nemanda í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur Hafnarfjarðarbæjar. Sömu leiðis ber skólum að varðveita kennsluáætlanir í samræmi við vörslu opinberra gagna og reglur bæjarins auk þess sem að þær séu aðgengilegar fyrir starfsfólk skóla. Skólanámskrár varðveita skólar sem sín vinnugögn á tölvukerfi skóla en Skólaskrifstofan annast stjórnsýslulega varðveislu í samræmi við opinberar reglur og reglur bæjarins.

Viðauki F: Hæfni (lykilhæfni og námshæfni) og viðmið

Gæði eru meginverkefni grunnskólastarfs samkvæmt lögum um grunnskóla (2008, gr. 29). Gæðin í inntaki skólastarfsins eru skilgreind sem hæfni og er hún metin á grundvelli viðmiða. Hæfninni er skipt í tvo hluta, lykilhæfni og námshæfni, samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011). Lykilhæfni er metin í tengslum við aldur og er óháð einstökum námsgreinum sem slík. Námshæfni er metin í tengslum við nám nemenda á hverju námssviði og er því verið breytileg milli námssviða og mismunandi eftir námsgreinum innan námssviða eftir árgöngum.

a. Lykilhæfni

Lykilhæfni er hæfni sem snýr að ýmsum mannlegum þáttum eða eiginleikum sem og samskiptum einstaklinga í milli þar sem íslensk menning í lýðræðissamfélagi veitir ýmis æskileg gildi. Til frekari glöggvunar á lykilhæfninni er hún greind í fimm flokka. Þessir flokkar eru samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 53) til skýringar og afmörkunar í viðfangsefninu. Lykilþættirnir fimm eru:

Lykilþáttur	Skýring (bls. 53 í Aðalnámskrá grunnskóla, 2011)
<i>Persónuleg tjáning og skýr miðlun:</i>	Hæfni nemenda til að tjá hugsanir sínar, tilfinningar og skoðanir munnlega, skriflega og á annan hátt. Hæfni til að miðla þekkingu og leikni sinni og flytja mál sitt skýrt og áheyrilega og taka þátt í samræðum og rökræðum.
<i>Skapandi, gagnrýnin hugsun með frumkvæði til lausna:</i>	Skapandi hugsun og frumkvæði í efnistöfum og úrvinnslu. Hæfni nemenda til að nota þekkingu og leikni, draga ályktanir, áráðni til að leita nýrra lausna og beita gagnrýninni hugsun og röksemdafærslu.
<i>Sjálfstæði í verki og samvinna undir leiðsögn:</i>	Hæfni nemenda til að vinna sjálfstætt, í samstarfi við aðra og undir leiðsögn.
<i>Ábyrg þekkingarleit og gagnrýnin úrvinnsla:</i>	Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýninn hátt.
<i>Mat á eigin námi, vinnubrögðum og frammistöðu:</i>	Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi og leggja mat á eigin vinnubrögð og frammistöðu.

b. Námshæfni

Námshæfni er sú hæfni sem tengist námi á einstökum námssviðum aðalnámskrár (og öllum námsgreinum innan hvers námssviðs). Aðalnámskrá skilgreinir námshæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk en fyrir aðra árganga skilgreina skólar/kennarar viðmið um námshæfni í einstaka námssviðum. Í einhverjum tilvikum er valið að hæfniviðmið séu sér fyrir hverja námsgrein frekar en fyrir viðkomandi námssviðið í heild sinni sem er þá ákvörðun viðkomandi skóla. Námshæfni er hæfni sem snýr að tileinkun náms í einstaka námssviðum/námsgreinum. Hana má flokka á tvennan hátt:

- út frá eðli hæfninnar: sem þekking, leikni og viðhorf
- út frá efnislegri sérstöðu námssviðs: talað mál, ritun, lestur og málfræði (íslenska).

Viðmið um hæfni, námshæfni og lykilhæfni, í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár:** Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og greinahluta (2013), um hæfni sem skiptist í námshæfni og lykilhæfni. En þar sem aðalnámskrá veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Námshæfni og viðmið:** Aðalnámskrá grunnskóla, námsgreinahluti (2013), leggur til hæfniviðmið fyrir alla grunnskóla í skólastarfi 4., 7. og 10. bekkjar. Í skólanámskrá hvers skóla skal koma fram hvaða hæfniviðmið gilda fyrir einstök námssvið í hverjum bekk/árgangi (bekkjarnámskrá). Námshæfniviðmiðin skulu flokkuð í skólanámskrá grunnskólanna í

Hafnarfirði eins fyrir hvert námssvið í öllum árgöngum innan eins skóla. Hver skóli skal hafa námshæfniviðmið fyrir öll námssvið sem kennd eru í viðkomandi bekk.

3. **Flokkun námshæfniviðmiða:** Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins sjálfs (þekking, leikni, viðhorf) innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla. Eftirfarandi eru dæmi um flokkunarmöguleikana á námshæfniviðmiðunum og eru sótt í aðalnámskrá:

Efnisflokkun hæfnipátta (sjá 4. bekkur, skólaípróttir í aðalnámskrá grunnskóla):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni	P	L	V
Líkamsvitund, leikni og afköst:	Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none"> Sýnt einfaldar hreyfingar sem reyna á lipurð og samhæfingu. 		x	
Félagslegur þættir:	Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none"> Unnið með tilfinningar sem því að vinna og tapa í leikjum. 			x
Heilsa og efling þekkingar:	Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none"> Útskýrt líkamlegan mun á kynjum. 	x		
Öryggis- og samskiptareglur:	Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none"> Farið eftir öryggis-, skipulags- og umgengisreglum sundstaða, íþróttahúsa og brugðist við óhöppum. 		x	

eða

hæfniflokkun efnisþátta (sjá 4. bekkur, samfélagsgreinar í aðalnámskrá grunnskóla):

Hæfnipættir:	Viðmið um námshæfni
þekkingarviðmið:	Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none"> Borið kennsl á gildi, svo sem virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, umhyggju og sáttfýsi.
Leikni- viðmið:	Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none"> Tekið þátt í samstarfi og samræðu í jafningjahópi.
Viðhorfa- viðmið:	Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none"> Sagt frá sjálfum sér með hliðsjón af búsetu, uppruna, fjölskyldu, siðum og venjum.

Miðað er við að námshæfniviðmið fyrir hvert námssvið í hverri bekkjarnámskrá taki ekki meira rými en ein til tvær bls. A-4 í skólanámskrárformi.

4. **Lykilhæfni og viðmið:** Aðalnámskrá grunnskóla leggur til viðmið fyrir lykilhæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk fyrir alla grunnskóla. Fyrir aðra árganga eru sameiginleg lykilhæfniviðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar og gilda fyrir öll námssvið. Það er síðan hvers skóla/kennara að skilgreina frekar áherslur og aðferðir til meta hvað sé viðeigandi lykilhæfni nemenda og því er gert ráð fyrir að einhver breytileiki sé í áherslum og aðferðum. Hvers skóla er að ákveða lykilhæfni sé eingöngu gefin fyrir öll námssvið saman, hvert fyrir sig eða jafnvel allar námsgreinar.
5. **Hæfni og námsmat:** Um mat á hæfni, hvort sem það snýr að lykilhæfni eða námshæfni, er fjallað um í næsta kafla.

Viðauki G: Námsmat, námsmatskvarðar og viðmið

Í aðalnámskrá grunnskóla (2011) er það meginatriði að skólastarfið (bæði nám nemenda og framkvæmd skólastarfsins) sé metið. Til að hægt sé að meta slíkt á sanngjarnan hátt þurfi að leggja fram almenn viðmið um þá hæfni sem taka skal mið af þegar árangur/geta nemenda í skólastarfinu er metin. Aðalnámskráin ræðir þar bæði um mat á lykilhæfni og námshæfni líkt og fyrr hefur komið fram.

Til að hægt sé að meta árangur í námi þarf að hafa grunn til að byggja á við matið. Sá grunnur sem aðalnámskrá kynnir til þess eru viðmið; mat á grunni viðmiða. Þetta ferli að meta hæfnina er nefnt námsmat og má skipta námsmati yfir eitt skólaár í þrjá flokka:

- i. *Stöðumat*: Samræða á ákveðnum tímamarki í námsferlinu til að ígrunda og velta fyrir sér hvernig námið gengur (að ná viðmiðum) og hvaða aðgerðir (vinnubrögð, skipulag) séu nauðsynlegar til að auka líkur á því að viðmiðum sé náð áður en lokamat fer fram (með viðeigandi hvatningu). Gjarnan er rætt um foreldraviðtöl í skólastarfi í þessu samhengi, í upphafi skólaárs eða á ákveðnum tímamarki í náminu áður en að námslokum kemur (frá upphafi námsáfangna).
- ii. *Leiðsagnarmat*: Sú leiðsögn sem fer fram á hverjum tíma í skólastarfinu sem miðar að því að hjálpa og leiðbeina nemendum að ná þeim viðmiðum sem lagt er upp með í námsferlinu (viðmið lokamats). Gerist gjarnan í daglegri samræðu skólastarfsins og við mat einstakra verkefna í dagsins önn.
- iii. *Lokamat*: Felur í sér að meta hæfni nemenda í lok náms út frá hæfniviðmiðum.

Samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (almennur hluti, 2011, bls. 54) skal mat á hæfni nemenda gerast með ákveðinni flokkun sem gefur til kynna hvort nemandi hafi náð umræddri hæfni sem stefnt er að hverju sinni. Þetta mat á hæfni skal vera skipt í fjóra flokka sem skýrt er með bókstöfunum A, B, C og D á eftirfarandi hátt:

Kvarði	Námssvið	Lykilhæfni
A	Framúrskarandi hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Framúrskarandi hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
B	Góð hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Góð hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
C	Sæmileg hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Sæmileg hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
D	Hæfni og frammistöðu í námi ábótavant með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni ábótavant.

Hver skóli hefur val um það hvort A-D matskvarðinn er nýttur í skóla fram að 10. bekk hvað varðar námshæfni en þá er hann skylda. Hver skóli kynnir síðan hver viðeigandi námshæfni er innan hvers námssviðs í hverri bekkjarnámskrá. Á grundvelli þess er lagt mat á getu nemanda í hverri námsgrein með prófum, verkefnamati, virkni og vinnubrögðum og/eða öðrum matsaðferðum til að átta sig á stöðu nemanda sem undirstöðu á grundvelli viðmiða á hæfni hans í lok skólaárs.

Viðmið um námsmat, og námskvarða í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár:** Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), um hæfniviðmið um námshæfni og lykilhæfni í grunnskólum Hafnarfjarðar. En þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Mat á námshæfni (innan námssviðs og í námsgreinum hennar):** Mat á námshæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námsgreinum skal vera kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Námsmat er hægt að gefa í einstaka námsgreinum námssviðs á hverjum tíma með þeim matskvörðum sem skóli ákveður (t.d. A-D, 0-10, orð eða önnur tákni) en kvarðann A-D eftir námssviðum í 10. bekk.
3. **Mat í lykilhæfni (innan námssviðs):** Mat á lykilhæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námssviðum vera gerð og kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Samræmd viðmið eru um lykilhæfni í öllum námsgreinum innan árgangs og þau eru sameiginleg fyrir alla grunnskóla Hafnarfjarðar sem grunnur mats í öllum skólum (en aðferðir skilgreindar innan hvers skóla á grundvelli fagmennsku í skólastarfinu), á matskvarðanum A-D. Miðað er við að mat á lykilhæfni sé gefið fyrir námssviðið eingöngu en þó geti einstök námssvið ákveðið að gefa sérstaklega fyrir námshæfni í einstökum námsgreinum innan skóla í samræmi við stefnu skóla.
4. **Námsmatskvarði A-D og námssviðin:** Í skólanámskrá hvers skóla skal koma fram hvaða námsmatskvarða skóli notar. Námsmatskvarðann A-D er skylt að nota fyrir námssviðin í 10. bekk frá vori 2015 en fyrir aðra bekki er það val skóla hvort gefið sé mat fyrir námssviðið í heild sinni.
5. **Námsmat í námsgreinum og námsmatskvarði:** Fyrir einstaka námsgreinar geta skólar gefið nemendum námsmat sem prófaeinkunnir á sjálfvöldum skala, umsagnir eða önnur matsgjöf eftir því sem stefna skóla kveður á um svo framarlega sem slíkt brýtur ekki viðmið aðalnámskrár eða þessi viðmið. Mikilvægt er að skólar notist við fjölbreyttar matsaðferðir til að stuðla að því að nemendur fái sem sanngjarnast mat á eigin námi sem sýni á trúverðugan hátt hæfni þeirra. Lýsing á þeim skal koma fram í kynningu einstakra námsgreina.
6. **Matsaðferðir í námsmati:** Sérhver skóli skal kynna í stefnu sinni áherslur í námsmati og hvernig skólinn hyggst fara eftir viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 52-57) um námsmat, t.d. fjölbreyttar aðferðir í námsmati, reglulegt mat (símat), að námsmat nýtist til hvatningar og örvunar í námi og sé sem áreiðanlegast. Við lýsingar á framkvæmd einstakra námsgreina skal koma fram sem skýr lýsing á námsmati hennar sem gefi fullnægjandi upplýsingar um hvernig mat á náminu fer fram. Ítarleg lýsing á einstaka matsaðferðum er ekki þörf svo framarlega að slíkt komi fram í almennti stefnu skóla um námsmat í skólanámskrá.
7. **Námsmat við lok grunnskóla:** Við lok grunnskóla skulu allir grunnskólar í Hafnarfirði gefa nemendum námsmat um hæfni í námi sem færi honum og öðrum (t.d. framhaldsskólum) nægilegar upplýsingar um stöðu hans fyrir áframhaldandi nám og störf.

Lokaorð

Skólanámskrá skólans, á grundvelli aðalnámskrár grunnskóla og viðmiða frá sveitarfélaginu á grunni faglegrar samvinnu í skólakerfi bæjarins, er lykilplagg í skólastarfi þeirra. Í því felst að skólanámskráin nái að lýsa þeim gæðum sem skólar (ætla að) standa fyrir. Það er von bæjaryfirvalda að skólanámskrá hvers skóla nái því að vera gæðahandbók sem stuðli að árangursríkri og ánægjulegri skólagöngu hvers barns í bænum. Við eigum ekki að sætta okkur við neitt minna og það er hlutverk alls skólasamfélagsins að vinna að því. Með ósk um að þessi bekkjarnámskrá, sem einn tíundi af skólanámskrá skólans, stuðli að slíku með samvinnu allra sem að námi nemenda koma.

